

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szombat, november 26-án.

326. szám.

Sötét akta.

Nem illik valakinek szemére vetni, hogy vadássza a hatást. Azt bizony legtöbbször vadászni kell, mert a siker nem szokott az embernek csak úgy az ölébe hullani. S a nemzeti párt is jól tette, hogy mindenféle külsőséggel próbálta fokozni a pártközi felirat hatását. Ha tartalmát az utolsó percig titkolta és a kinyomtatott példányokból egyet jókorán átadott a nemzeti párt jegyzőjének, hogy hatásos felolvasásába beleszabadíthassa magát, abból ugyan nem szabad káoszt csinálni. Sőt meg kell vallani, hogy a nemzeti párt haditervei közül még egyik sem vált be olyan pompásan, mint ez a mostani. A titokzatosság mindenkit megfogott, ahogy pedig Hock János ezt a felirati tervezetet felolvasta, az egyszerűen mesés. Nem is lehetne ezt másképpen tullicizálni, csak ha a többség Zaccónit tudná megnyerni jegyzőnek vagy valami még nagyobb komédiást, aki a feliratait eldek-lamálja.

Kár, hogy a felirat önkényt lefejt magáról azokat a külsőségeket, amelyek neki ma olyan zajos fogadtatást biztosítottak. A nyomtatott betű nem versenyezhet a Hock János hangjával s a nyilvánosság nem pótolja a titokzatosság varázsát. A felirat tehát meglehetősen magára van hagyatva, amikor útjára indul. Nem támogatja egyéb, csak az a pár argumentum, amelyik soraiból beszél. S ezeket már sokkal higgadtabban lehet

megrostálni. Mert a köntös teszi ugyan az embert, de nem az argumentumot s mikor a választási visszaélésekről csendül meg a jól ismert nóta, az embernek körülbelül mindegy lehet, hogy ez felirat formájában történik-e, vagy parlamenti beszédben, vagy újságcikkben. S annyi bizonyos, hogy a választási visszaélésekről s minden következményükről Apponyi Albert szebben beszélt, Bartha Miklós peddig szebben írt, mint ez a felirat. És az egyik többet is mondott, a másik meg többet is írt erről a régi témáról, mint ez a felirat. A különbség csak az, hogy a beszéd és az újságcikk nem voltak közvetlenül a királyhoz címelve, a felirat igen. De ez a különbség elenyésző, mert a király előtt nem titok semmi s külön címkezés nélkül éppen úgy tudott a beszédekről és újságcikkekről, mint ahogy tudni fog a felirati tervezetről is.

Mikor a pártközi feliratról az első hírecskék kezdtek szállingózni, akkor is megmondtuk már, hogy mennyit tartunk róla. Egy faktum beigazolását s egy tévedés jelentkezését láttuk benne. A faktum az, hogy a nemzeti párt elvesztette az érintkezést az országgal s panaszainak már csak egyetlen útját látja a trón felé. A tévedés pedig az, hogy ma is úgy képzei a frónt, mintha légmentesen volna elzárva a nemzettől és nem tudna a legkisebb és legelszigeteltbb panaszról is. Pedig báró Bánffy Dezsőnek talán éppen az a legnagyobb ereje, hogy arról világosította fel a trónt, ami

a nemzet egészének vagy akármilyen számottevő részének a szívében feküdt. Ez az egészen új és minden tekintetben őszinte eljárás eredményezte, hogy az uralkodó sorra iparkodott kiszedni a magyar szívekből a szálfákat s mikor a magyar katonai oktatást elrendelte, számolt a magyar nemzeti multtal is, azonfelül pedig éppen most terjeszti ki gondját a külön magyar udvartartás teljesebb kiépítésére is. Aki tehát ilyen nyíltsággal meri szóba hozni a legkényesebb témákat is a trón zsámolyánál, föl lehet-e arról tenni, hogy kicsi dolgokban titkolózni akarna? Nem. Könnyebb szívvel semmiről sem beszélhet egy miniszter az ő urának és királyának, mint amikor csak azt a nagyon természetes dolgot kell elárulnia, hogy vannak, akik megbiznak benne, de vannak olyanok is, akik haragusznak reá. Szerencsére ezek sokkal kevesebben vannak s a kis számukat a nagyobb hanggal iparkodnak pótolni. De szokása ez minden kisebbségnek, ezt még a királyok is tudják róluk.

A pártközi felirat pedig alig mond egyebet. S még a választási visszaélésekről sem tudna beszélni, ha szemérmes óvatossággal azt a magánbeszélgetést nem csempészné argumentumainak élére, amelyet hétköznapon a Dezsőffy-ügynek szoktak nevezni. Ez a magánbeszélgetés a forrás, amelyik a felirat panaszait a trónig szeretné vinni. Sőt majdnem azt lehetne mondani, hogy ez a magánbeszélgetés viszi az egész feliratot. Csak-

Fekete vér.

Dráma öt felvonásban, írta Jókai Mór; előadták a Nemzeti Színházban november 25-én.

Érdeklél hallgattuk ma este a szép regényt, melyet Jókai Mór a „Fekete vér” című drámában elmesél.

Hőse, báró Lenke Simon, ama sötét jellegű emberek egyike, kik a szabadságharc lezajlása után gyors elhatározással Ausztria szolgálatába szegődtek. Mit neki a nemzet keserves sorsa! Mit törődik ő a magyarok kiolthatatlan bánatával! Ő pályát és hatalmat keres. És aki neki ezeket megadja, azzal készen szövetkezik. Így lépett be Lenke báró titkárnak a megyei „főnök” mellé.

Ott látjuk hivatalos szobájában az aktákat egy-egy rövid szóval elintézni és a hozzá ellátogató főnök urnak alázatosan udvarolni.

Ez a főnök, Lebegut Ottokár egyenes eszű, jólelkű ember, ki, mikor ezerszámra toborzották Ausztriában az „új rendszer” hivatalnokait, vándorkintornásból fölésapott megye-adminisztrátornak. Megismerkedvén a viszonyokkal, minden együgyűsége daczára is hamar kitalálta, hogy a magyarok jobb sorsra érdemesek, mint minővel az ég őket sújtotta. Végezte tehát hivatalos teendőit, de nem nyomorgatta az embereket. Most is följelentést kapott valami új összeesküvésről, melyet állítólag a titkár-báró feltestvére, gróf Bárdy Zoltán szőtt azon célból, hogy új forradalmat támaszson az országban. A főnök ismerte a

gyanusított grófot. Tudta, hogy a fiatal gróf végigküzdötte a szabadságharcot és hogy most, visszavonulva jószágaira, csendes bánatban tölti napjait. A titkár izgatott érdekléléssel lesi a főnök elhatározását, és egészen le van sújtva, mikor a főnök átadja neki a följelentést azzal az utasítással, hogy mint jelentéktelent, tegye „ad acta.”

— Nem írná legalább rá főnök ur, hogy „supprimatur.”

— Szívesen.

És a főnök szelid nyugalommal írja a följelentésre a megsemmisítő szót.

A titkárnak egy démoni szikra villan meg szemében. Fogja az okmányt és óvatosan elzárja íróasztala fiókjába.

A főnök távoztá után jó a titkár anyja. Anna grófné, kinek arcán azonnal meglátszik, mennyire fájlalja fia viselkedését. A fia lelkelten hidegséget mutat anyja irányában, durva módon utasítja vissza jó tanácsait, és gorombáskodik vele, mert jó bizonyítványt adott a huszárnak, kit a titkár tizenhét évi szolgálat után azért csapott el, mert nem akarta levágtatni bajuszát és „reglement-másig” borotválkozni.

Ezeket látván és hallván, aggódva kérdjük magunkban: Ki ez az alávaló canaille, kinek se baba, se testvér, se anya? Micsoda korcs teremtménye az Istennek ez az alávaló gazember, ki a streberséget föltalálta ösztönből és azonnal az ördögösségig töké-

letesítette? És oly fekete is, mint az ördög.

Várjunk csak kissé; mindjárt megtudjuk.

Íme jön a cigányprimás, Barkó Pali. Ez nagy muzsikás. És minthogy megiltották neki, hogy a magyar uraknak a magyar nótákat huzza, inkább hogy lemondjon szelid lelkének kincseiről, kivándorol. Megy Oroszországba, hová a nálunk járt muzsika generálisok számtalan levelekben hívogatják. Hozza is összes iratait a megye titkárához, és kéri, hogy írják bele a paksutba feleségének, a szép Cziterának személyleírását. Mert feleségét is magával viszi.

Ennek a cigánynak arca oly szép fehér, mint az angyalé. Viselkedése pedig olyan, mint egy mult századbeli bölcsész-hercegé.

Mily ellentét: ez a füstös báró és az a halavány virtuóz!

A titkár tehát írja Czitera signalementjét: arcbőre barna; szemei feketék stb. Irás közben a báró oly mély és ellenállhatatlan vonzalmat mutat a cigányasszony irányában, hogy egészen meghiúsul az ő rajta. Valami ösztönszerű, vér- és fajbeli vonzódás ez, mely az állatiasság sötét titokzatából száll föl és viszi magával az érzékeket, lebilincselve ellenállhatatlanul. Így követi a kandúr éjszakának idején a macskát, nyávogva és éles körmeivel a háztető zsindelyeibe kapaszkodva. Micsoda őstermészeti kéjszóvágás...?

Ah! Mégvan! Hiszen csak imént mondta

hogy persze a felirat szerkesztői nem közönséges művészettel merítenek ebből a forrásból. Aranyat, amit a trón elé lehet rakni; homokot, amit a nemzet szemébe lehet hinteni és sarat, amivel a kormányt lehet megdobni. Ez mind kitelik a kis forrásból. Csak igazság nem kerül belőle. Mert régen megczífoltt és régen elcsépell gravameneket nem tesz igazsággá, akárhányszor melegítik is fel s hogy az ellenzék most feliratban próbálja őket a király elé vinni, ez csak olyan, mint amikor a magyar ember minden törvényes fórum előtt elvesztheti a pörét, mégis csak a hájja: „megyek a királyig, de nem hagyom a jussomat!”

Az ellenzék sem hagyja a jussát. Jól teszi. Mostanság jóformán egyébbel sem tudta bizonyítani, hogy magyar, csak épen azzal, hogy nem hagyja a jussát. Ezért a trón még alig fordulna el inkább tőle, mint ahogy eddig tette. De van ebben a tüntető appellációban valami, ami már nem magyar, amitől az uralkodó arca is elborulhat. Az a nem-bánomság, amelyivel a felirat majdnem visszakinálja az alkotmányt, azt mondván, hogy ez a mai parlamentarizmus vészthozóbb a fejedelmi abszolútizmusnál is. A nemzetnek az a kicsinylése, mely már csak a fejedelemtől kéri az alkotmány védelmét, mintha a nemzet maga nem is tudná megvédelmezni. Ez új vonás és csöppet sem magyar. A keserűség, mely az ellenzékben joggal vagy jogtalanul felgyülemlett, nem mentheti ezt az új vonást és a nemzet számon fogja kérni, hogy az a nyolczvan vagy száz ember minő joggal próbálta őt gondnokság alá helyezettetni. Hiszen az már igazán felfordult világ volna, ha akármilyen elítelt ember egyszerűen gondnokság alá akarná helyezettetni a bíró, aki annak rendje és módja szerint elítelte! Ezt az ellenzékét pedig, akárhogyan háborog miatta, maga a nemzet ítélte

el. S nem lehet azt csak úgy visszafordítani. Akkor minden ellenzék megtehetné, hogy vinné a pörét a királyig, vádolván kormányt és nemzetet, tuskót és bokrot. Akkor már nem is állanának egyedül a nemzetiségek, melyek szintén csak azt tették, hogy egy vádoló memorandummal a királyhoz appelláltak a nemzet ellen. Akkor minden kisebbségnek igaza lehetne a nemzet ellenére is, mert viszi pörét a királyig.

De nem úgy van az. Mint a pártközi felirat mondja, a magyar korona és a magyar nemzet jogai egy forrásból fakadtak s egyaránt szentek. Az egyiknek sértetlensége a másik sértetlenségének föltétele. És akkor mégis szabad olyat képzelni, hogy a korona sérteni fogja a nemzet nagy többségének, az egész nemzetnek jogát? Nagy megtévelyedés ez, s a felirat, mely az elfogadás reménysége nélkül ma illeszkedett az indemnity-vitába, sötét aktája marad mindenha ezeknek az áldatlan időknek...

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése lesz.

A magyar testőrség. Egy kellemes hír érkezik Bécsből, a magyar testőrség különválasztásáról és arról, hogy állandóan Budára helyezik át a magyar királyi udvarhoz. Mi azt hisszük, hogy a jelzett hír félreértésből keletkezhetett és a valóság alkalmassint csak annyi lesz, hogy a testőrségi alap kezelésének módzatáról folynak tárgyalások, de ezekben sincs még semmi definitívum.

A képviselőház és a bécsi jubileum. Miután a kötelező courtoisie szabályai a magyar képviselőházat is az elé a kérdés elé állítják, hogy miként jelenjen meg ő felsége ötvenéves császári jubileuma alkalmából a gratulációk sorában, Szilágyi Dezső ma a pártvezéreket magához kérte, hogy velük megállapítsa azon módozatokat, amelyek mellett a Ház részt venne a jubileumban.

Az értekezleten megjelentek: báró Pod-

maniczky Frigyes, gróf Apponyi Albert, Horánszky Nándor, Molnár János prelátnak, Rakovszky István, Kossuth Ferenc és Justh Gyula. Bartha Miklóst szintén meghívta az elnök, de Bartha Miklós kijelentette, hogy ő és elvtársai megszűnven külön pártot képezni, ő nem elnök s így az értekezletről elmaradt. A mai értekezlet csak előkonferencia jellegével bírt, melyen az elnök meggyőződést szerzett arról, hogy az ellenzéki pártok nem fogják zavarni a Háznak egy esetleges, közösen megállapítandó gratulációját.

A külügyminiszter Budapesten. Gróf Goluchowski külügyminiszter gyakori budapesti tartózkodásai, amelyek politikai körökben az utóbbi időkben kellemesen feltűntek, a jövőben még gyakoribbak lesznek és a miniszter abban az időben, amikor a király Magyarországon tartózkodik, majdnem állandóan Budapesten lesz. Nemcsak azért történik ez, mert a külügyminiszter egyszersmind a császári ház minisztere is, hanem főként azért, hogy a magyar kormány a külügyek vezetésébe fokozottabb mértékben befolyasson és hogy a külügyminiszternek mindig módjában legyen a magyar politikai faktorok véleményéről közvetlen tudomást szerezni.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as párt holnap, szombaton délután hat órakor Kossuth Ferenc elnöklése mellett értekezletet tart.

A Rakovszky-Krecsányi-ügy.

(A mentelmi bizottság ülése.)

Ma délután tárgyalta a mentelmi bizottság Rakovszky István képviselő mentelmi ügyét. A bizottság több órai heves vita után hat szavazattal öt ellenében a mentelmi jog megsértése ellen nyilatkozott.

Az értekezleten jelen voltak: Chorin Ferenc elnök, Schmidt Gyula jegyző, Janicsáry Sándor, Klobusitzky János, Kabós Ferenc, Hentaller Lajos, Molnár Béla, Piukovics József, gróf Zichy Aladár, Sulyovszky Dezső, Kubinyi Géza, Rohonyi Gyula, Kozma László és Bogay Máté bizottsági tagok.

Chorin elnök megnyitván az ülést, jelenti, hogy Rakovszky István rendőrök által történt mentelmi sértést jelentett be a Háznak. Jelenti továbbá, hogy nemcsak Rakovszkyt, de Perczel Béné és Szöts Pál képviselőket is meghívta, mint akikre Rakovszky hivatkozott. Ezek előterjesztése után az elnök felolvastatja Rakovszky bejelentését.

el Anna grófné, miként szülte ő a második házasságából való fiát, Lenke Simon bárót egy cigány gunyhójában, hol, utközben fájdalomtól meglepetve, menedéket kellett keresnie. A cigányasszony bizonyosan kicserélte a gyermekeket. Saját purdját adta a grófnének és a grófné fiát tartotta meg magának. Ez a Lenke Simon báró megyei titkár tehát a cigány; és amaz úri finom hegedűművész ott a sarokban az igazi báró, a grófnének és második férjének a fia.

Ez bizonyosan úgy van. Egy percig sem kételkedünk többé benne. Különben majd meg látjuk. Hiszen él még az öreg cigányasszony és itt járkal köztük, mint Barkó Pali anyja. Elkövetett hibája daczára is jóllelt asszonynak látszik. Ő fogja az igazságot kideríteni.

Lássuk csak!

Báró Lenke Simon egy színésznőt, a szép Corinnát akarja nőül venni, ki a legbefolyásosabb személyiség az országban. Mert a helytartó — ha helyesen vettük ki egyszeri hallás után — szóval az adminisztráció legfőbb intézője mindent megtesz a kedvéért. Gyanúsítja ugyan Corinnát azzal, hogy ő is megtesz mindent ama legfőbb hivatalnok kedvéért. De ez Simon bárót nem formalizálja. Ő azért nőül veszi a színésznőt, mert ez őt felsegítheti még a megyei főnökségre is.

A báró bátyja, a grófné első házasságából való ama Bárdy Zoltán gróf, kit az összeküvéssel gyanúsítottak és kire nézve a följelentő okmány most a báró íróasztalában van, ellenzi e házasságot. Nagy oka van rá: Corinna az ő szeretője volt.

A gróf tehát a testvéri szeretettől és a kö-

telességérzéstől indítva, eljő a báróhoz és föltárja neki egyenes lélekkel az igazságot.

— Halod, öcsém, Corinna engem szeretett a szabadságharc kitörése előtt. Mig a csataterén voltam, míg fogságban élttem, lán-goló leveleket irt hozzám; mikor pedig haza érkeztem, hogy nőül vegyem, már ő volt a helytartó sugalmazó szelleme. Az lelketlen, ármányos, ledér asszony. Mondj le róla, ne mocsokold be nevedet e házassággal!

— Az nem igaz! — pattán fel az ambiciózus terveiben megzavart báró.

— Előre láttam ez ellenvetéseidet. De ime a bizonyíték. E tárczában, melyet im neked átadok, le vannak pecsételve Corinna levelei. Ha jönnek véled, visszaadhatod őket neki. És te, édes jó testvérem, hagyd itt ezt a rád méltatlan életet! Jöjj el hozzám! Látod, ott vannak az én nagy birtokaim. Megélnék mi azokon kelten. Légy ur velem! Térj vissza a szolgáshoz családodhoz. Ott a te jó helyed. Nem pedig itt, ez idegen gályában.

— Nem; — felél a báró — én itt maradok és nőül veszem Corinnát.

E csökönyösséget még azzal tetézi a báró, hogy a lepecsételt leveleket átadja Corinnának. A sértett asszony rettentő haragra lobban és véres boszura határozza el magát. Az igérettel, hogy a bárót nem megye, hanem kerületi (District) főnökké téteti meg, elkéri ama bizonyos összeesküvés följelentést és fölküldi Bécsbe.

Gróf Bárdy Zoltán azonban nem érte a kötelességgel, melyet testvére irányában teljesített, hanem elmegy a színésznőhöz is és

elmondja neki, hogy mit tett. Kéri a színésznőt is, hogy ne menjen nőül a báróhoz.

E beszélgetés közben kiderül, hogy a gróf és a színésznő szerelmi viszonya félreértések következtében szűnt meg. A gróf azért mondott le Corinnáról, mert hazaérkezve, őt a német főhivatalnok benső bizalmában látta; a színésznő pedig e bizalmas szerepért azért fogadta el, hogy a gróftól Olaszországból haza segíthesse. Sőt mellékesen még olyasmi is sejtethető lesz, hogy a nemeslelkű gróf szíve még most is sajog a szép művésznő után.

A kimagyarázás azonban későn jött. Mikor a gróf távozik, a színésznő ugyan fejéhez kap: „Mit tettem!” — De Bécsben már rendelkeztek: a gróft elfogatják és várfogságra vetik.

A bárót pedig kinevezik kerületi főnökké; aminthogy Corinna ígérte; és a báró nőül veszi Corinnát.

Csak hogy van még Magyarországon egy jóllelt ember, aki az igazságot tiszteli és hajlandó érte valamit tenni. Ez pedig nem más, mint az a derek német Lebegut, a verkhől lett megyei főnök. Ez is megírta a maga relációját Bécsbe. Ott pedig nagyobb hitelt adtak a „régime” okos szolgáinak, mint azon magyar uraknak, kik saját véreiket üldözni is készek voltak. Az öreg Lebegut közbenlépése folytán levették a bilincseket Bárdy Zoltán grófról és visszaadták neki a szabadságot.

Mikor a gróf hazaérkezik, akkor már más szél fúj Magyarországon is. 1860-ban vagyunk. A magyar viselet újra látható. Az urak atilá-

Rakovszky István e jelentésen kívül még szóbelileg is kijelenti a bizottság előtt, hogy maga a megszállás Krecsányi kapitány részéről oly szokatlanul hatékony volt, hogy reá azt a benyomást tette, mintha a rendőr őt provokálni akarta volna. Ugyancsak Krecsányi hasonló módon járt el Wittmann János és Ivánka Oszkár képviselőkkel is. A bejelentett esetben szöveg szerint két minőségben van a mentelmi jog megsértése: a házba való me nemtele gátoltatott meg, de a személyes szabadsága is veszélyeztetve volt és megsértetett.

Molnár Béla: Azt kérde, hol viselte magát Krecsányi kapitány provokatív módon. A házban vagy az utcán?

Rakovszky: Az utcán.

Rohonyi Gyula: Megmondta-e a nevét?

Rakovszky: Nem. Abban a perczben egy rendőr igazolt.

Sulyovszky: Mily kifejezést használt Krecsányi?

Rakovszky: Vezessék elő!

Schmidt: Le lön tartóztatva?

Rakovszky: Meg lettem akadályozva személyes szabadságomban.

Perczel Béni kijelenti, hogy tökéletesen úgy történt a dolog, ahogy Rakovszky előadta. Szóla a rendőrkapitány előtt kinyilatkoztatta, hogy Rakovszky országgyűlési képviselő, Krecsányi kapitány erre fitymálólágot intett a kezével: „Az nekem mindegy, vezessék elő!” Szóla ezt meg akarta akadályozni, mondván: „En ezt nem engedem, mert különben én megyek keresztül a kapitány uron.” Szóla a kapitány magatartása kihozta sodrából, de heveskedését és használt kifejezéseit sajnálja.

Szöts Pál: Előadja, hogy Rakovszky elhészélését egy tekintetben kell rektifikálnia. A kapitány annak utána rendelte el Rakovszky elfogatását, a mikor ő azt mondta: „Majd megtanítom magukat.” Holló is kijelentette Krecsányi előtt, hogy az illető Rakovszkyi képviselő.

Erre a tanuk eltávoztván, kezdődött a zárt ülés.

Chorin elnök általánosságban ismerteti a képviselők mentelmi jogát, mire

Schmidt előadó tesz jelentést. Nézete az, hogy történt támadás és sértés, de ő a mentelmi jog megsértését nem látja fenforogni. Ezek kijelentése után Schmidt előadó egy előre elkészített, tintával irt véleményt olvasott fel, mely szerint Rakovszky mentelmi joga ugyan bizonyos fokig

meg lett sértve, de azért Krecsányi kapitány is helyesen cselekedett.

Chorin elnök nyomban erre kifejtette, hogy az előadónak előzetesen készített jelentése jogi szempontból teljesen tarthatatlan. Szóla megtevén a szükséges disztinkciókat, kifejtette, hogy a mentelmi bizottság nem terjeszkedhet ki a kérdés egész érdemére, csupán arra szorítkozhatik, hogy a háznak jelentse: fenforog-e a mentelmi jog megsértése, igen vagy nem? Szerinte a mentelmi jog meg van sértve a jelen esetben.

Klobusiczky a bejelentett esetben nem látja a mentelmi jogot megsértve.

Kubinyi Géza az elnök álláspontjára helyezkedik. A tanuk igazolták, hogy Rakovszkyról tudták, hogy képviselő s mint ilyen működésében s a házhoz való közlekedésében akadályozták. A mentelmi jog megsértését konstatálnak tekintni.

Kabós Ferencz kifejti, hogy a mentelmi jog meg lett sértve.

Rohonyi Gyula nem lát mentelmi sértést.

Molnár Béla hosszasan fejtegeti, hogy a mentelmi jog sérelme egyáltalán nem forog fenn a jelen esetben.

Hentaller Lajos szerint Rakovszky tényleg le lett tartóztatva. Ha Perczel és Szöts képviselők közbe nem lépnek, a rendőrség Rakovszkyt bekíséri. Szerinte tehát mentelmi sértés forog fenn.

Piakovits József szerint nincs mentelmi sértés Rakovszky esetében.

Gróf Zichy Ádám kifejti, hogy nem az a kérdés, minő magatartást tanúsítottak Rakovszky és képviselőtársai a rendőrkapitánnyal szemben, hanem az, hogy forog-e fenn mentelmi sértés. Ha a képviselők a rendőrkapitányt megsértették, az szerezen elégtételt magának illetékes módon.

Bogyay Máté mentelmi sértést lát fennforogni.

Kozma László szerint nincs mentelmi sértés.

Sulyovszky a mentelmi jog sértésének csak kísérletét látja, tehát szerinte a mentelmi jog nincs megsértve.

Janicsáry Sándor az előadó véleményéhez csatlakozik.

Az elnök erre a vitát bezárja és elrendeli a szavazást. Először szavazott a bizottság Schmidt előadónak ugynevezett „közvetítő” indíványára, mely két szavazatot kapott. A bizottság ezután hét szavazattal öt ellenében úgy döntött, hogy a

Ez a végső bizonyíték.

És ebben elmondtuk a darab tartalmát, sovány, szintelen kivonathban, amint hogy az ily cikkekben másképp nem is lehetséges.

Hát a kritika?

Kritika! Ki tart arra igényt, hogy Jókait kritizálja? Nem elég, ha gondolatmenetében elkísérjük, ha eszméit ismételjük?

Sokkal élvezetesebb Jókai magasztos nyomdokait csodálni, mint azokat aprólékos szépirodai érvekkel mérgetni.

Engedjék tehát meg a bírálónak, hogy a költő gazdag habérailból egy levélkét téphészen és azt, gomblyukba tűzve, a kötelező szénység rendjeleként viselje.

Keszler József.

Előadás után.

A darabot igen barátságosan fogadták. A szerzőt kihívták minden fölönás után ötször-hatszor is. A szereplők ugyan nem érezték magukat jól szerepeikben; de azért mégis mindnyájan tőlük telhető igyekezettel játszottak és nagymértékben járultak hozzá az est sikeréhez; különösen P. Márkus Emilia, ki Corinna szerepében igazán szép és elragadóan szenvedélyes volt; aztán Pálffy Mihályfi, Vizvári és Szigeti Imre. Az egész előadással meglehetősen elégedve.

Csak olyat ne mondanának a színpadon, hogy cum honores. Hát még mindig nem tudják a Nemzeti színháznál, hogy a cum kötszót ablativussal konstruálják? Hisz ez oly régi dolog.

K. J.

bejelentett esetben a mentelmi jog nincs megsértve.

Chorin elnök utólag bejelenti, hogy miután ő a fennforogó esetben a mentelmi jog eklatáns megsértését látja, kéri ezt a jegyzőkönyvbe vétetni.

Hentaller különvéleményt jelentett be.

Ezzel a bizottság ülése véget ért.

Miután a képviselőház arra utasította a mentelmi bizottságot, hogy három nap alatt tegyen jelentést az ügyről, ezt a jelentést holnap fogják előterjeszteni. Ennek kapcsán hosszú vita fog megindulni, amely izgalmasnak ígérkezik.

A bizottság a határozatát hét szavazattal öt ellen hozta meg. A kisebbséggel szavazott Kubinyi Géza és Kabós Ferencz kormánypárti képviselő is.

Szélcsend.

(Az országgyűlésből.)

Szinte bihetetlen: a magyar képviselőházban ismét nyugodt tárgyalások indultak meg. A tegnap megkezdett indemnity-vita ma folytatódott, simán, csöndesen. Künn az utcán még meglátszanak a tüntetések nyomai (Farkas István, a terembiztos, a muzeumkavéház előtt még egyre igazolja a képviselőket) de odabenn a teremben már lecsendesedtek a háborgó kedélyek. A sipok, padverő lemezek és „pokoli zaj” előállítására való más rekvizitumok helyére ismét az argumentumok vagy a vitatkozásnak más kedélyesebb módjai léptek.

Az első szónok ma gróf Zichy János volt, kinek kedvéért a főrendiek karzatán gróf Zichy Nándor és gróf Batthyány Iván, a hölgyek karzatán pedig bájos mánásasszonyok helyezkedtek el. A fiatal szónok egyébként dícséretes rövidsége törekedett. Pártja nevében egy határozati javaslatot nyújtott be, amelyben a kormánynak az ismert bizalmatlanság kedvéért megtagadják az indemnity.

Most következett az ülés great attractionja. Hodossy Imre heterjesztette a hetek óta hirdetett felirati javaslatot. Tette ezt hosszabb beszéd kapcsán, amelyben körülírta a felirat tartalmát és elmondotta, hogy miért fordulnak az ellenzéki pártok tulajdonképpen a királyhoz: mert a király hatalomban látják a szabadságok legjobb biztosítékát. A felirati javaslat felolvasását H o c k Jánosra bízta, aki élénk hangsúlyozással, nagy gesztusokkal és pompás előadással az ellenzéki padokon erő hatást biztosított az érdekes aktúnak. Egyes helyeknél igen zajos helyeslés zúgott fel, ott pedig, ahol a király alkotmányseretéről szóla a felirat, perczekig éljeneztek a királyt. Mikor a jobboldalon egyes helyeken derűtséggel kísérték, Horánszky átszólt.

— Az nevet legjobban, ki legutoljára nevet.

A néppártot pedig annyira fellelkesítette a felirat felolvasása, hogy Rakovszky öt percznyi szünetet kért utána.

— Nem lehet még, szól az elnök.

— Dehogy nem! Ez egy oly hatalmas momentum volt, hogy nem lehet utána táncskozni, jegyzi meg Rakovszky, mire az elnök jóízűen nevetve, csakugyan felfüggeszti az ülést.

Az ülés második felében Thaly Ferencz rövid beszéde után Wittmann János szóla fel hosszabban. Az egész beszédből csak a vége volt érdekes, melyben erősebb kaliberű kedélyeskedésekkel illette a kormánypártot.

— És ezt nekünk tünnünk kell, pattan fel Münnich Aurél.

— Arra én ügyelek, hogy a szóló ne lépje túl azt a határt, melyben már sérteget, csitítja az elnök Münnicht.

De Wittmann csakhamar „ostoba” jelzéssel illeti a többséget. Ezért az elnök erőlyesen rendreutasítja és amint röviddel rá a Bánffy szolgákról beszélt, egyszerűen megvonja tőle a szót. Két órára járván az idő, mindenki éhes volt és ezért ebből se zárt ülés, se vihar nem keletkezett, hanem mindenki örült, hogy az ülésnek vége lett, mert különben Wittmann talán még most is beszélne! . . .

ban, a hölgyek aranyesikpés fejkötőben és ingvállas, csattos pruszlikban járnak. A német hivatalnokok is engedékenyebbek; a nemzeti eszme újabb jeleit adhatja, hogy mindig él a magyarok reménykedő lelkében.

Bárdy Zoltán hazajött és birtokba vette jószágait; a czigány-prímás, Barkó Pali is visszatért külföldi vándorlásából, elhalmozva dicsőséggel, kincsekkel és fényes rendjelekkel. Sőt még Corinna báróné is, a kerületi főnök neje, titokban a nemzeti tüntetéseket és magyar társadalmi ügyeket támogatja és segíti nagy összeg pénzekkel.

Csak Lenke Simon báró csökönyös. Az nem enged. A fekete vér, mely benne van, nem világosodik föl semmitől. Ő „beamter” még most is; mint olyan küzd a nemzeti mozgalom ellen és üldöz mindent, ami magyar. Gögje és ostoba kegyetlensége oly magas fokra hág, hogy czigány anyja sem bírja tovább tűrni. Előáll és fölfedi a válót:

— Te nem vagy báró; te az én fiam vagy. Ez a primás, a Barkó Pali a báró. Én cseréltelek ki titeket azért, hogy téged, fiamat uri módba hozzalak.

Bécsben is megsokallják a czigány-főnök viselt dolgait. Lecsapják Lenke Simont hivataláról; és nyugaiomba helyezik Lebegut főnököt is; természetesen jó nyugdíjjal, aminek az öreg ur siketnéma felesége nagyon örül.

Végül az eddig Lenke Simonnak nevezett egyéniség maga is megéri, hogy nem báró. A Bárdy Zoltán gróffal vivandó párba alkal-mával rettentő félelem fogja el. Gróván megretirál.

A képviselőház Glése.

Szilágyi Dezső elnök nyomban az ülés megnyitása után a napirendre tér.

(Az indemnity)

Gróf Zichy János: Amikor az ellenzék a visszaélések választásából megtépett lobogóval került vissza, azt hitte, hogy az irtó hadjárat után a kormány nem halad tovább a lejton. Csálódott. Az alkotmányt megtépi, letiporják a nemzetet.

A sas lehullott a porba, hogy csuszó-mászó kameleonná változzék. (Tetszés.) A napirend-vita kihúzásában provokáció volt a kiegyezés siettelése. A kormány azonban nem nyilatkozott és indemnitást kért. Pártja nevében kijelenti, hogy elvárásai öhajítják a kiegyezést, de nem minden áron, hanem csak olyan kiegyezést, mely megfelel Magyarország érdekeinek és a monarchia nagyhatalmi állásának. (Tetszés a néppárton.) A kormány azonban játszik a kiegyezéssel. Szembe néz azzal a váddal, hogy az ellenzék akadályozza a kiegyezést és visszautasítja azt. Hiszi és reméli, hogy az alkotmány végre régi fényében főtámad. A miniszterelnök ugyan tegnap fenyegetőzött a törvénytelen kormányzással. Ennek csak öröme, mert abból az látszik, hogy a hur már legvégsőig meg van feszítve.

Kálmán Károly: Bár szakadna már meg.

Gróf Zichy János határozati javaslatot nyújt be, mely szerint az indemnitást a kormánypárt iránti bizalmatlanságból el nem fogadja. (Tetszés balról.)

Hodossy Imre nem fogadja el az indemnity-javaslatot, mert ő és pártja nem talál garanciát a kormány eddigi magatartásában s ezért nem járulhat hozzá az indemnityhoz. Hegedűs arra utalt, hogy a költségvetés megtagadása olyan drasztikus eszköz, melyhez nyulni nem való. Különös felfogás azt hirdetni, hogy egy jog csak arra való, hogy azzal ne éljünk. A Hegedűs által idézett angol író sem ezt vallja. E fegyver alkalmazása ugyan 1784 óta szünetel Angliában, de szükség esetén kellően kiciszolva reaktiválható.

Sima Ferencz: Küldjék csak oda Bánffy miniszterelnöknek!

Hodossy Imre: Anglia parlamentje azóta nem nyúl ehhez a fegyverhez, mióta ott a parlamentarizmus a választások tisztasága által van biztosítva s a miniszterek nem fedezhetik magukat a királyi tekintéllyel, hanem saját politikájukkal érdemlik ki a többség bizalmát. De ez nálunk nincs így. A jelenlegi kormányzat teljes, alig leplezett önkény s a hivalkodásig menő erőszakosság. Ilyen kormányval szemben pártja a legerősebb eszközökkel kénytelen küzdeni. (Viharos helyeslés balról.) A kormányt a törvények nemcsak nem korlátozzák, hanem még csak nem is feszélyezik. A kormány csak arra valóknak tartja törvényeket, hogy azok ellenében saját akaratát érvényesítse, ez a legdrasztikusabb módon jutott kifejezésre a választásoknál. Országsszerinte hangzott a panasz, hogy a kormány a választásoknál a hivatalos megvesztegetés és erőszak minden eszközével szerezte többségét. Ezt a parlamentben adatokkal igazolták, felhozták a három millió forint dolgot. Ezekre nézve a miniszterelnök személyesen bevallotta, hogy ő egy pártkasszát kezel és azt egy kormányelnök költségei közé sorolta. Emlékezzünk a Dezsőffy-ügyre, ebben Dezsőffy nyilatkozatot tett, hogy őt a miniszterelnök a hivatalos jelölt támogatására szólította fel, amit a szolgabíró megtagadott, a miniszterelnök szelíd nyomással, majd pedig intézkedésekkel fenyegetett. Ez a hivatalos erőszaknak, mint kormányzati irányelvnek meghonosítása. Emlékezzünk és rendszerbe szedte a kormány a választási visszaéléseket. Báró Eötvös József szavaival élve, aki azt mondta, hogy oly miniszter, ki erőszakkal szerez magának többséget, úgy cselekszik, mint a patak, mely a malom kerekeit mozgásba hozza ugyan, de megrendíti az épület alapját. Így tesz a jelenlegi kormány is, mely alapjában támadta meg az állam épületét. Minden kísérlet, melyet a választások tisztasága érdekében tettünk, minden intézkedés meggyúsult. Ezek után csak egy hely van még, hol orvoslást kereshetünk, és ez a királyi hatalom. Ez legbiztosabb öre állami életünk összes biztosítékainak. Folyamodjunk tehát a királyhoz. Terjesszük panaszainkat a király elé. Mondjuk el ő felségének, hogy a kormány veszélyezteti alkotmányunkat. Ezért benyújt egy felirati javaslatot, ellenindítránnyként, melynek elfogadását kéri.

(A felirat felolvasása.)

Hock János, a Ház nemzeti párti jegyzője olvassa fel a feliratot, melyet alább közlünk.

Ahol a választási visszaélésekről szól a felirat az ellenzék felzúg; — gyalázat!

A Dezsőffy-ügy említése is nagy mozgást kelt az ellenzéken.

Viharos tapsal fogadja az ellenzék azt a

tételt, hogy a parlament szuverenitásának megtámadása épúgy forradalom, mint a felségjog megtámadása. A királynak a nemzet megtámadott jogát esküje értelmében kell megvédenie!

— Eljen! Ugy van! zudul fel a baloldalon viharosan.

A vihar csak erősödik a kormánynak a királyi bizalomra való hivatkozása említésénél s végül viharos taps és éljenzés zug végig az ellenzéken.

A felirat az ellenzékét egészen felvillanyozta. Jobbról egyesek gunyosan nevettek, mire Horánszky így szólt át a kormánypártira:

— Az nevet legjobban, aki utoljára nevet!

— Halljuk a neveket! — kiáltják jobbról.

Hock János felolvassa az aláírók hosszú sorát. Csaknem az egész néppárt, Kossuth Ferencz és számos pártbíve és az egész nemzetipárt írta alá a feliratot.

— Szünetet kérünk! — zugja az ellenzék, de Szilágyi arra utal, hogy még csak háromnegyed tizenkettő az idő, korai a szünet.

Rakovszky István: De ilyen fontos momentum!

Felkiáltások: Egy felirat beterjesztése után kell szünet!

Szilágyi megadja a szünetet.

(A vita folytatása.)

Thaly Ferencz: A kiegyezés rendezetlenségével, a Hentzi-ügy fejleményeivel és a kormány erőszakoskodásaival indokolja az indemnity megtagadását.

Wittmann János: Neki nincs kedve forceirozni az egyezséget oly szövetségessel, amilyen Ausztria, mikor Lueger, Bécs polgármestere oly nyilatkozatot tett! (Ugy van! a baloldalon.) A szóló ezután éles színekkel festi a Bánffy-rendszert.

Műnlich Aurél erre közbeszólt: Ilyen sértéseket szabad elmondani?

Az elnök: Nem szabad elmondani. De ezek nem egyénileg vannak mondva. A rendszert jellemezni mindig szabad volt. De figyelmezteti Wittmann, hogy válogassa meg szavait.

Wittmann János ezután ostoba és szemfényvesztő fogásnak mondja a kormánypárt amaz állítását, hogy az ellenzék veszélyezteti a parlamentarizmust.

Az elnök rendreutasítja Wittmann az ostoba és szemfényvesztő kifejezésért.

Wittmann János: Pusztuljon el ez a parlamenti érdekszövetség, mely a miniszterelnök szolgálja!

Az elnök a szolgálja kifejezésért elvonja a szót Wittmanntól.

Horváth Adám: Akkor alászolgálja! Gyérünk haza.

Az ülés két óra után véget ért.

Az ellenzék felirati javaslata.

A Hodossy Imre által ma benyújtott és 92 ellenzéki képviselő által aláírt felirati javaslat így hangzik:

Felséges császár és apostoli király!

Legkegyelmesebb urunk!

Alkotmányunk súlyos válságában fordulunk felségedhez, hogy királyi jogainak gyakorlásában a válságot elhárítani kegyeskedjék. Előidézte ezt felséged jelenlegi kormánya, mely törvénytelen cselekedeteivel és nyilatkozataival nem csupán az alkotmány egyes intézkedéseit, de magát az alkotmány lényegét is megtámadta.

Az alkotmány lényege nem abban áll, hogy választási formák közt létrejött valamely tanácskozó testület működjen, tágabb vagy szűkebb joggal, hanem abban, hogy a nemzet a fejedelmével együtt alkotja a törvényeket és részt vesz a kormányzat ellenőrzésében. Igaz, hogy a nemzet ezt a jogát szabadon választott képviselők által gyakorolja, de ezek a képviselők csak a nemzetől leszármazott jogezimen teljesítik a törvényhozásban az ellenőrzés feladatait; ami jogot a nemzet képviselői gyakorolnak, ami hatalommal bírnak, ez nem az ő joguk, hanem a nemzeté, nem az ő hatalmuk, hanem a nemzeté, az csak delegált jog, átruházott hatalom. Mielőtt a nemzet nem delegálja szabadon a maga jogát és hatalmát, az alkotmány megszűnt létezni, akár megtartatnak a választás formáságai, akár nem.

Az alkotmányos életnek vannak ezeknél még egyéb törvényei, melyek közt a legfontosabbak egyfelől a többség akaratának érvényesítése, másfelől a kisebbség azon joga, hogy a vitaközös fegyverrel szabadon használva, a többséget meggyőzhesse, vagy a nemzeti közvéleményt megnyerve, többséggé válhasson. Ezeknek a törvényeknek meg nem tartása súlyos zavarokat idéz elő az alkotmányos életben, de a törvények is csak az

alaptételeken nyugsznak és abból merítik egész erejüket, hogy a nemzet alkotmányos jogainak gyakorlását szabadon ruházza reá szabadon választott képviselőire.

Két eszköz az, amelylyel a nemzeti akarat delegálását a választás formájának megtartása mellett meghamisítják: a pénz és a hatalmi erőszak. Felséged kormánya mind a két eszközt eddig nem ismert mértékben alkalmazza. Tudjuk, hogy alig sikerült valahol a két visszaélést a választásoknál teljesen kiküszöbölni, de ahol az alkotmányos élet őszinteségére súlyt fektetnek, ott a törvényhozás szakadatlan reformtevékenységet fejt ki azok leküzdésére, és a közhatalmak kezét fogják a törvényhozás ezen akaratának megvalósítására. Ilyen komoly és következetes törekvés mellett, többnyire sikerül a választásokat ama visszaélésektől legalább oly mértékig megüsztitani, hogy ezek csak szórványosan fordulnak elő, és a nemzeti akarat átruházásának őszinteségét alig érintik.

Nem így történt ez hazánkban. Nálunk a törvényhozás ebben az irányban évtizedek óta szünetel, a választási szabadság és tisztaság törvényes biztosítékai elégtelenek és még azok sem tartanak meg hanem a hatóságok legnagyobb része teljes büntetlenség mellett valóságos versenyt fejt ki azok lábbal tiprásában.

Ezek az állapotok eddig nem váltak becsületére annak az állandó, — talán ezen a módon állandósított többségnek, amely magát szabadelvűnek nevezi és uralmát mégis a szabadság elnyomása által tartja fenn. De eddig mindez csak visszaélés volt, palástolt, néha eltagadott, gyakran szépitett visszaélés, melynek elméleti igazolását azonban senki meg nem kísérelte. És amíg ez így volt, addig remélhettük, hogy a választási szabadságnak és tisztaságnak féltregett, de meg nem tagadott elve előbb-utóbb az életben is érvényesülni fog, és felséged jelenlegi kormánya ezen a téren új helyzetet teremtet, olyant, amelyre tudomásunk szerint a művelt világ alkotmányos nemzeteinél előzmény nincs.

A kormányelnök ugyanis részint korábbi, részint legutóbb tett nyilatkozataiban kormányzati elvű és feladattá proklamálta, hogy a választási pénzek összegyűjtését, kezelését és kiosztását, mint a közhivatali erőszak alkalmazását is a hivatalos jelöltek támogatására.

Ugyanis felséged miniszterelnöke azzal a váddal szemben, hogy a kormány feje a kormánypárt választási céljaira ismeretlen forrásokból pénzeszeget gyűjtött és kezel, még pedig olyan mennyiségben, hogy azok másokra, mint a tömeges megvesztegetés céljaira nem is fordíthatóak, nem a pénzügyűjtés és kezelés tényének tagadásával válaszolt, de sőt ellenkezőleg, ezt nyíltan beismerie és annak jogosultságát vitatta, és csupán ama pénzek eredetéről, mennyiségéről és hovaforrásáról tagadott meg minden felvilágosítást, e hallgatással is megerősítvén azt a feltevést, hogy itt óriási, a korrupció céljainak szolgált összegekről van szó.

A hivatalos hatalommal való visszaélés tekintetében pedig nyilvánosságra jutott egy beszélgetés, melyben a miniszterelnök az ország egyik közhivatalnokát nyíltan megfenyegette, ha a kormánypárt jelöltje mellett állást nem foglal. Kiderült ebből a beszélgetésből, hogy vannak hivatalos jelöltek és hogy a miniszterelnök fellegása szerint ezeknek támogatása a közhivatalnoki állással összekötött köteletség, melynek elmulasztása az illető közhivatalnokra nézve súlyos következményekkel járhat. És a miniszterelnök ezzel a ténnyel szemben is teljes elismerésben van.

Iparkodik ugyan a ténynek súlyát csökkenteni, de ama beszélgetés tartalma csak egy értelmezést enged: a legmezettebb hatalmi presszió szándékát, mely ha a konkrét esetben sikerrel és következményekkel nem járt, egyedül kivételként egyéni és helyi körülménynek köszönhető; és az ilyen kormányzati befolyást, mely végigjárva az egész hivatali-szervezetet, az államhatalom egész súlyával nehezedik a választók szabad elhatározására, felséged miniszterelnöke helyesnek, jogosnak mondja, sőt állásának jogai közé számítja.

Felséges urunk! Ismételjük, hogy választási visszaélések eddig is nagyobb mértékben voltak, mint a minöben azokat az emberi intézmények általános tökéletlenségével menteni lehetne, megdöbbentő volt már a nyíltan ügött visszaéléseknek az a féktelensége is, mely az utolsó képviselőválasztásoknál a kormányhatalom által az egész vonalon alkalmaztatott. De új és hallatlan vakmerőség, melylyel a visszaélésekből felséged kormánya elvet és jogot kíván fejleszteni. Új és hallatlan az a theoria, mely szerint a kormány és jelesül annak elnöke hivatra lehet, sőt majdnem köteles választási célokra pénzt gyűjteni és kezelni, összegeket, melyeknek úgy eredetét, mint hovaforrását sőt homály fedi, úgy, hogy mindkettőhöz a politikai

korruptió gyanúja tapad; új és hallatlan az a theoria, mely szerint a kormány hivatalos jelöltek nevezhet meg, ezek támogatását közsztriviseknek kötelességévé teheti, azokat a tisztviselőket, akik ez állítólagos kötelességnek eleget tenni vonakodnak, megfenyegetheti, existenciájukban meg támadhatja és így a választási szabadságot hivatalosan megfojthatja, és hogy mindez jogos, helyes, állandó szabály és jövőre is követendő példa.

Igaz, hogy a visszaélésnek mindkét nemét — saját állítása szerint — nem mint miniszterelnök, hanem mint pártvezér követi el; de ennek a megkülönböztetésnek gyermekes volta szembeszökő. Vajon nem áll-e a pénzt gyűjtő pártvezér mögött a közhatalom gyakorlására hivatott miniszterelnök — és vajon a pártvezér rendelkezik-e a köztisztviselőkkel, mint olyanokkal, ha ezt nem a kormányzati hatalommal fogva teszi?

Nem végkatasztrófa-e ez az alkotmányosság? Nem életgyökereit érintik-e ennek az új kormányzati mizériák? Képzeltető-e a nemzet akaratának őszinte átruházása a képviselőkre, ha a korruptio nemcsak büntetlenül, de hivatalosan eszközöltetik és ha a hivatalos jelöltek mellett, a miniszterelnöktől kezdve az utolsó jegyzőig, a szervezett állami hatalom rendszeres nyomást gyakorol a választókönzönségre? Képzeltető-e, hogy a választók zöme akaratnyilvánításának függetlenségét megőrzi a végrehajtó hatalom azon hosszú-had-jaratával szemben, mely mindazokat fenyegeti, akik a hivatalos jelölt ellen szavazni merészlenek?

Közigazgatásunknak jelenlegi — bár igen megrontott és egy felelősségnélküli állami omnipotenciához közel hozott — szervezete még lehetővé teszi azt, hogy egyes megyékben, hol a vagyoni függetlenségnek és a szabadsági hagyományoknak kivételesen kedvező körülményei léteznek és sem a tisztikar nem feltétlen rabja a kormány bármiféle szándékainak, sem a közönség nincs arra disponálva, hogy a közhatalom illetéktelen beavatkozását elfogadja. De ezek a megyék hazánkban, sajnos, a ritka kivételt képezik; a nagyobb városokban pedig a minden rendbeli hivatalnok és függő existenciáját a csekély számú választókönzönségnek oly nagy hányadát képviselik, hogy a független polgárság akaratának érvényesítése a lehetetlenséggel határos.

Ennek folytán a friss lüktető elem, melyeket a városoknak értelmes és szellemileg mozgékony közönsége más államok politikai életébe bevinni szokott, nálunk egészen hiányzik. De városokban és megyékben egyaránt, az ország tulajdonképp, legnagyobb részét tekintjük, a hivatalosan szervezett korruptio és a rendszerre emelt hivatalos presszió a nemzeti akarat-őszinte átruházását a nemzet képviselőire egyenesen lehetetlenné teszi.

Ha az alkotmányosság alapelve és lényege ekkép megszűnt létezni, mi maradhat akkor fenn annak egyéb törvényeiből?

Semmi más, mint a többség uralma. Azde a többség uralma csak azon keftős feltétel alatt törvénye a parlamentáris alkotmánynak, hogy benne megtestesüljön az alkotmány tulajdonképpeni lényege, a nemzeti akaratnak delegálása a nemzet képviselőire, és hogy korlátot találjon a kisebbség ama jogában, mely szerint ez a nemzetet a szabad diskusszió fegyvereivel magának megnyerhesse és ezáltal többséggé válhasson. Amint az alkotmány ama lényege elveszett, amint nincs szabad átruházása a nemzet jogainak a nemzet képviselőire és amint ez a korlát ledől és megszűnt a kisebbség sikeres küzdelmének még lehetősége is: akkor a többség uralma, grükeritől elszakadva és korlátlan hatalomná fajulva, többé nem parlamentáris elv, hanem az önkényuralomnak legrosszabb fajtája.

Csoda-e, ha ilyenkor mind gyakoribbá válik az az eset, midőn a kisebbség a többségi uralom elvét gyakorlatilag meghiusítani iparkodik? Csoda-e, ha olyan többséggel szemben, melynek az alkotmány lényegének megsemmisítésével szerzett; pusztán formai jogczime van, a kisebbség sem tekint magára nézve irányadónak saját jogköre valódi természetét és korlátait, hanem azt kiterjeszti minden fegyver igénybevételére, melyet a fennálló jogi formák kezébe adnak?

Csoda-e, ha az ilyen parlamentet folyton környékezi az aktív munkaképesség veszélye és ha a megcsontosodott többségi abszolútizmus önönmagát felemészte odáig, hogy a többség valódi jogait sem gyakorolhatja többé? Bármily kínos, politikai tekintetben bármily veszélyes is lehessen bizonyos pillanatokban az ilyen helyzet, nem lehet abban fel nem ismerni az erkölcsi igazságszolgáltatásnak egy nemét; főleg azonban nem lehet vele szemben arra az alkotmányra, és arra a parlamentáriszusra hivatkozni, melyből eltűnt a lényeg, az igazság és ezzel az erkölcsi erő.

De ha a törvényhozás működésében nem állnak is elő ilyen zavarok, az abszolút párturalomná fajult parlamentáriszmus részbenesebb magá-

nál a fejedelmi abszolútizmusnál is, mert a szabadság szolamai tovább használva az alkotmányosság üres formáival takarózik és emellett az állami életnek minden megnyilvánulását, a közhatalmak minden funkcióját önfentartási küzdelmének érdekében megmátelyezi, lényeges jogokat ad a törvényeknek, de azok gyakorlását az életben csúfítja és így a valótlanságnak olyan légkörét teremti, mely a nemzetből az erkölcsi érzéket, a törvénytisztelést, a hatalom tekintélyt, a szabadságot és minden eszményért való lelkesedést kiölni, ellenben a haszonlesést és lelki elsatnyulást, az elfojtott gyűlöletet, és a görnyedező külső meghajlás és alakoskodás szellemét terjeszteni alkalmas.

Felséges urunk! Ilyen a mi alkotmányos életünknek képe, ilyen az a válság, melynek elhárítását annál teljesebb jogosultsággal és őszintébb bizalommal kérjük felségedtől, minél nyilvánvalóbb az a tény, hogy e válság eredete a végrehajtó hatalommal üzőtt rendszeres visszaélés. Alkotmányunk szerint pedig azt a végrehajtó hatalmat felelős minisztérium útján felséged gyakorolja és a miniszterek felséged ez uralkodójogából kifolyólag, felséged megbízásából létesítik annak teendőit.

Kérjük és reméljük az orvoslást Felségedtől, mert a magyar korona és a magyar nemzet jogai egy forrásból erednek, egy jogczimen alakulnak, egyforma erővel bírnak, egyaránt szentek; az egyiknek sértetlensége a másik sértetlenségének feltétele; az egyiknek gyengülése a másiknak is megintatása, az egyiknek összerokadása a másiknak is romjai alá temetné, az egyiknek feltámadása ép úgy forradalom, mint a másiké. E két jogkör közt a közös jogczim szolidaritást teremtett, melyet megerősödésök vagy gyengülésök alakjában — aszerint, amint a szolidaritás törvényeit elismerték, vagy megtagadták — bebizonyít és megerősít a történelem. Valamint tehát a nemzetnek kötelessége volna a megtámadott fejedelmi jogok védelmére egész erejét latba vetni, úgy a királytól is bizalommal várhatjuk, hogy fejedelmi hatalmával megátolja a nemzet alkotmányos jogainak megtámadását.

A mostani támadás pedig nem e jogok némely részlete, hanem azoknak egész lényege és fennállása ellen irányul. És ha felséged királyi esküje értelmében nem tűrheti el a legcsekélyebb törvény megszegését sem, még kevésbé nézheti el az egész alkotmány megtámadását, legkevésbé engedheti pedig meg azt, hogy hűtlen tanácsosok a támadás fegyverével a királytól rájuk ruházott hatalmat használhassák, és midőn ezt teszik, tüntetőleg hivatkozhassanak felséged legmagasabb bizalmára.

Ezért tartjuk kötelességünknek, hogy az alkotmánynak válságos helyzetét felséged legmagasabb tudomására hozzuk, hódolatteljesen kérvén felségedet, hogy azt fejedelmi jogkörében orvosolni és ezáltal a közelet nyugalmát helyreállítani kegyeskedjék.

Felséged jelenlegi kormányának hivatalban maradása azoknak az alkotmányellenes felfogásoknak szentesítéséeként volna értelmezhető, melyeket e kormány nemcsak a gyakorlatban alkalmazott, de most már elméletileg is hirdetett és kormányzati elvekké avatott. A nemzet alkotmányos jogait tehát mindaddig veszélyben forognak, míg azoknak a kormány részéről történt gyakorlati és elméleti tagadása megtorlásban nem részesült és míg a hatalom az alkotmány megtámadóinak kezében marad.

Ily állandó fenyegetés sulya alatt a nemzet képviselői nem teljesíthetik feladatukat azzal a függetlenséggel, ligadtsággal és nyugalommal, melyet különösen a most megoldandó nehéz és fontos kérdések igényelnek. Hódolatteljesen kérjük tehát felségedet, állítsa helyre alkotmányunk biztonságát és szentségét, működésünk nyugalmát és méltóságát azon tanácsosainak eltávolításával, akik mindezt veszélyeztetik, és kegyeskedjék a kormányzati hatalmat olyan férfiak kezébe adni, akik a korona és a nemzet sérthetetlen jogait egyaránt tisztelik és megőrzik.

KÜLFÖLD.

A legyezés. Az osztrák képviselőház bank-és valutaügyi albizottsága ma a bankszabadalom meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot és a két kormány és a bank között a két állam területén létesítendő új fiókok és a bank tulajdonát képező ingatlanok és fundus instructus mérleg-szerű értéke tárgyában létrejött két egyezményt tárgyalta. Hosszabb vita támadt, a melynek során Gross és Auspitz képviselők indítványokat tettek. Auspitz azt indítványozta, hogy a törvény a Magyarországgal való kereskedelmi és vámszövetség megkötéséről szóló törvénnyel egyidejűleg lépjen életbe. Az indítványokat elvetették, a javaslatot és a két egyezményt pedig változatlanul elfogadják.

Az uralkodó jubileuma.

(Távirati tudósítások.)

Közeledik december másodikika. Ausztriában nagy ünnep lett volna e nap, melyen az uralkodó ötvenesztendő uralkodásának évfordulóját üli meg. A királyné tragikus halála megzavarta az ünnepre készülők terveit és így szép csöndes, emlékeztető dátum marad majd e nap. Maga az uralkodó is csak ilyennek óhajtja. Nagy szívről tesz újabb tanubizonyosságot, midőn ő maga ajándékozza meg népeit e napon a legnemesebb emberszeretettel által diktált intézkedésekkel. Ilyen az, melyről ma a prágai felhivatalos ujság hoz hírt.

Az uralkodó jubileumáról a következő újabb értesítések érkeztek.

(Ünnep a Reichsrathban.)

Az osztrák képviselőház ma az uralkodói jubileum alkalmából kifejezte hódolatát ő felségre iránt. A máskor oly zajos Házban ma ünnepi hangulat áradt szét. Az ülésen, a Schönerer-csoport tagjainak kivételével, akik tegnap kijelentették, hogy távol maradnak, a Ház összes pártjának valamennyi tagja jelen volt. Néhány képviselő kimentette az elnökségnél elmaradását, köztük többen azzal, hogy nem áll rendelkezésükre fekete ruha.

Dr. Fuchs elnök a következő beszédet mondotta:

Tisztelt Ház! Igen tisztelt urak! Néhány nap választ el attól a pillanattól, amelyben fenkölt urunk, császáruk és királyunk uralkodásának félézszázadát betölti. Valóban nagy idő mult el ama nevezetes 1848. december 2-ika óta, amelyben urunk és császáruk az olmtüzi érseki kastélyban a Habsburgok tiszteletreméltó trónjára lépett.

Az az ötven esztendő, amely amaz emlékeztető nap óta letelt, császáruk szelíd jogara alatt áldásos idő volt Ausztria népeire nézve, de ő reá nézve, aki kegyes kézzel és uralkodói kötelességei iránt való hűséges odaadással uralkodik rajtunk, ez öt évtized korántsem volt az állandó és zavartalan öröm ideje; uralkodói életének ezt az ötven esztendejét nem sugározta be mindig az emberi boldogság napja.

Kemény megpróbáltatásokat, súlyos csapásokat és mindenféle válságokat szánt urunknak és császáruknak a végzet és sok fájdalmas áldozatot követelt tőle. De bármint hozott rá az idő változó folyása, bárha a balsors kemény és kirelhetetlen keze nem egyszer nyult durván és fájdalmasan életébe, a mi lovagias urunk és császáruk soha sem ingadozott. Mindig csodálatraméltó példaképe volt a rendületlen kötelességérzetnek, a birodalom és népei iránt való odaadásnak s a valóban hőselkü kitartásnak az élet minden válságai között. Távol vagyok tőle, hogy ebben a magasztos órában császáruk életrajzát mondjam el önöknek és fölsofoltjam, mi mindent tett birodalmáért és népeirért.

Csak futólag van szerencsém rámutatni arra, hogy Ausztria közéletének, védőerejének, alkotmányos életének, tudományának, művészetének, irodalmának, kereskedelmének és iparának fejlődését igen nagy mértékben császárujának és királyának köszönheti.

Csodálattal és szeretettel, benső tisztelettel tekintenek ezért Ausztria népei, különösen ezeken a napokon, jubiláló császárujra és hódolattal teszik lábához benső halájuk adóját. De emeljük tekintetünket még magasabbra, föl az Istenhez, az élet és halál urához, akihez azzal a benső fohással járunk: Adjon császáruknak mégjjó hosszú élet-estét örömmel és zavartalan boldogsággal. (Élénk tetszés.)

Bizonyára önök is osztóznak, igen tisztelt uraim, azokban az érzelmekben, amelyeknek az imént kifejezést adtam és így bizonyára örömmel és lelkesen kiáltják velem: Legkegyelmesebb császáruknak, királyunk és urunk, I. Ferencz József soká éljen! éljen! éljen! (A Ház háromszoros lelkes Hoch-ban tör ki.)

Engedjék meg, uraim, hogy végezetül indítványozzam, hatalmazzák fel az elnökséget, hogy tiszteletteljes üdv- és szerencsekívánatainkat megfelelő alakban alázattal urunk és császáruknak elő

terjesszem. (Élénk helyeslés.) A Ház felállt és ezzel indítványomat egyhangúlag elfogadta. (Élénk tetszés.) A legközelebbi ülés napját irásbelileg fogom közölni és ezzel az ülést berekesztettnék nyilvánítom.

(Amnesztia a katonaszökevényeknek.)

Prágából távirják: A „Prager Abendblatt” jelenti: Ő Felsége I. a birodalomtanácsban képviselt királyságok és országok mindazon alattvalóinak, akik ez idő szerint állítás elől való szökés miatt fogságban vannak, vagy akik ugyanezért a vétségért hosszabb szolgálatra ítéltettek, elégedte büntetésük, vagy a meghosszabbított szolgálat hátralévő részét, ha csak más büntény miatt nincsenek büntetve, vagy bűnvádi eljárás alatt továbbá azoknak, akik ellen állítás elől való szökés miatt vizsgálat, vagy bűnvádi üldözés van folyamatban, vagy akikre ugyanezért a vétségért bűnvádi eljárás, vagy a szolgálat meghosszabbítása vár, ha csak más büntény miatt nincsenek büntetve, vagy bűnvádi eljárás alatt, elégedte a további vizsgálatot és büntetést, ugyszintén az azzal járó vagy még várható meghosszabbított szolgálatot vagy bűnvádi üldözést, nemkülönben azoknak is, akikre bűnvádi eljárás vagy a szolgálat meghosszabbítása vár, azzal a feltétellel, hogy az amnesztia közzététele után egy éven belül teljesítik sorozási kötelezettségüket és esetleg még köteles szolgálatukat; 2. a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok landwehrszo­lgálatába tartozó személyeknek, akik a fegyvergyakorlatra való behívóparancs nem teljesítése miatt fogságban vannak, ha csak más büntény miatt nincsenek büntetve vagy bűnvádi eljárás alatt, elégedte hátralékos büntetésüket; mindazoknak, akik a fegyvergyakorlatra való behívóparancs nem teljesítése miatt, illetőleg ilyen parancs nem teljesítésével elkövetett szökés miatt vizsgálat vagy bűnvádi eljárás alatt vannak, vagy akikre bűnvádi üldözés vagy fegyelmi büntetés vár, amennyiben nincsenek más büntény miatt is büntetve vagy bűnvádi eljárás alatt, elégedte a további vizsgálatot és büntetést, nemkülönben a bűnvádilag üldözetteknek és azoknak, akikre bűnvádi üldözés vagy fegyelmi büntetés vár, azzal a feltétellel, hogy az amnesztia kihirdetésétől számított egy év alatt az amnesztianak rájuk való kiterjesztését kéri és ha már szökevényeknek nyilvánítottak, de mint ilyenek még el nem ítéltettek, katonai rangjukról lemondanak. (Ő felsége folyó évi szeptember 20-án kelt legfelsőbb elhatározása.)

A legfelsőbb elhatározás végrehajtása céljából elrendelték, hogy az 1. pont második bekezdésében említett személyek sorozási, illetve szolgálati kö­telességük teljesítése céljából egy éven belül illetőségi helyük járási hatóságánál jelentkezni tartoznak, amelynek kötelessége a kellő lépéseket ezen védkötelesek utóállítására nézve megtenni. A 2. pontban említett landwehr-személyek, illetve a hadsereg hasonmóságú kegyelmet kapott személyei, ugyszintén az a legénység, amelynek az 1. pont értelmében elégedik a meghosszabbított szolgálatot, a katonai hatóságoktól kapják a kellő rendelkezéseket.

Picquart üldözése.

Páris, november 25.

A mai minisztertanácsban Freycinet hadügyminiszter bejelentette, hogy Zurlinden tábornok Picquart üldözését rendelte el hamisítások és az ország védelmét és az állam kifelé való biztonságát illető okiratok meg nem engedett közlése miatt.

A semmitőszék különben ma folytatta Picquart kihallgatását.

Páris, november 25.

A Picquart ellen emelt vád a büntetőtörvénykönyv 150. §-ára hivatkozik. Ez a szakasz a hamisítást 5—10 évi börtönnel sújtja. Enyhítő körülmények felforgása esetén egy hónaptól egy évig terjedő fogházat mér a hamisítóra. Ezenkívül hivatkozik a vád az 1886. évi kémtörvényre, amely 2—5 évi fogházzal

és 5000 frankig terjedő pénzbírsággal bünteti azt, aki a nemzeti védelem titkait elárulja. Együttal lefokozással is sújtja a törvény azt, akit kémkedés miatt elítélnek. (N. Fr. Pr.)

Páris, november 25.

Volland szenátor aziránt szándékozik a kormányhoz interpellációt intézni, vajjon nem lenne-e czélszerű, ha a haditörvényszék tárgyalását Picquart ellen csak a semmitőszék döntése után tartaná meg. A szenátus pártjainak elnökségét holnapra hívják egybe, hogy előlött határozzanak.

Páris, november 25.

Préssensé igen hangzatos cikkben felszólítja Franciaország összes értelmiségét, hogy írja alá a Picquart üldözése ellen készült tiltakozást. Azt mondja, hogy Picquart-t, a revizio hősies szószólóját éppen akkor üldözik, amikor maga a revizio végbemegy. A tiltakozást már eddig aláírta a többi közt Trarieux, Isac, Ranc szenátorok, Ducloux, a Pasteur-intézet igazgatója és még sok más tudós és tanár. Labori nagyon bizik abban, hogy a katonai bíróság Picquart-t föl fogja menteni; tegnap egy újságírónak ezt mondta: — Egész Franciaországban legalább két ember van, aki biztosan várja a fölmentő ítéletet; ez a két ember: Picquart és én. Biráinknak be fogjuk bizonyítani, hogy a vádbeli dolgok a levegőből valók.

Labori hír szerint a Picquart-pör vég­­tárgyalásának elhalasztását fogja kérni. Berlus vizsgálóbíró, aki a Walsin ellen család miatt tett följelentés ügyét vizsgálja, az angol hatóságoktól Walsin kiszolgáltatását kérte. Walsin emiatt megszökött Angliából.

TÁVIRATOK.

A német császár otthon.

Stuttgart, november 25. A német császári páron nem látszott meg a hosszú keleti utazás fáradtságainak még a nyoma sem. Ezt állítja mindenki, aki a császári párt láthatta. Csak hogy nagyon kevesen láthatták. A stuttgarteri sajtó fel van habarodva a rendőrség szigorúsága miatt. Egyetlen lap tudósítóját sem bocsátották be a pályaudvarra. A közönséget is teljesen elzárták. Az utazó publikumot egyetlen oldalkapun bocsátották csak be a pályaudvarba — és ezt is csak a legszigorubb igazolás után. Ugy látszik, nagyon féltik a német császárt anarchista-mérénylettől. A császári pár a pályaudvart egy pillanatra sem hagyta el és csak a württembergi udvarnak volt megengedve a pályaudvaron belül tartózkodnia.

A kubai kormány lemondása.

New-York, november 25. Havannából érkezett távirat szerint a kubai minisztérium tegnap átadta lemondását Blanco tábornoknak. Blanco elfogadta a lemondást, de megkérte a kabinetet, hogy az új minisztérium megalakulásáig vezesse tovább a sziget ügyeit.

A békekötés.

Berlin, november 25. Madridból távirják a „Local-Anzeiger”-nek.

A regenskirályné elfogadta az Almadorar miniszter által szerkesztett távirati javaslatot, amelyet még ma elküldének Montero Rios-nak Párisba. A távirat szövegét az egész kabinet helyesnek és elfogadhatónak találta.

Ez a távirat felhatalmazza Montero Rios arra, hogy az Unio feltételeit elfogadja azzal a kikötéssel, hogy a Filipini-szigetekért fizetendő váltságösszeget a szigetcsoporthon lakó spanyol gyarmatosoknak juttassa.

Együttal felkéri a spanyol kormány párisi megbízottját arra is, hogy tiltakozzék az Unio hatalmaskodása ellen.

A béke végleges megkötése után Sagasta lemond és utána Montero Rios fog egy koncentracziós kabinetet alakítani, amelyben a karlistákon kívül valamennyi párt képviselve lesz.

Az olasz-francia szerződés.

Páris, november 25. Az Elyséeben ma minisztertanács volt, amelyen Faure elnök aláírta azt a törvényjavaslatot, amelylyel a törvényhozás jóváhagyja az olasz-francia kereskedelmi egyezményt. A törvényjavaslatot Delcassé külügyminiszter ma délután terjeszti a kamara elé.

Don Carlos.

Madrid, november 25. A Fabra-ügynökségnek azt jelentik Bilbaoból, hogy a karlisták mozgol­dását szigorúan ellenőrzik. Azt hiszik, hogy Don Carlos a békeszerződés aláírása után kiáltványt fog kibocsátani.

Anarchisták.

Nizza, november 25. Az „Eclairneur”-nek azt jelentik Rómából, hogy négy anarchista érkezett oda, akik Umberto király ellen merényletet akarnak elkövetni. Az egyik anarchista egy Gianebilla nevű olasz, aki alnév alatt utazik, a másik spanyol, kit az anarchisták közönségesen Protosz-nak hívnak; a harmadik és negyedik francia. A londoni rendőrség már értesítette a római rendőrséget az anarchisták elutazásáról.

Páris, november 25. A „Journal”-nak azt jelentik Nantuából, hogy ott állítólag Erzsébet királyné meggyilkolásában való bűnrészesség gyanúja miatt letartóztattak egy olasz embert, aki Svájc­ból jött Anglia felé tartott.

Páris, november 25. Egy nantuai távirat szerint az ott letartóztatott Germani nevű olasz nem bűntárs. Luccheninek. Germanit Dünkirchenbe vitték és e hó 21-én egy Londonba menő hajóra szállították, mert 1882-ben kiutasítását rendelték el.

December elsején új előfizetést nyitunk lapunkra:

Előfizetési árak:

1 hónapra	1 frt 20 kr.
3 „	3 „ 50 „
6 „	7 „ — „
1 évre	14 „ — „

Kérjük azokat a vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése november végével lejár, hogy a megújításról idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos szétküldése fennakadjon. Legczélszerűbb erre a lapunkhoz mellékelt postautalványt felhasználni.

Most belépő előfizetőinknek is díjtalanul küldjük meg karácsonykor a

KATÁNGHY-NAPTÁRT,

mely gazdag tartalmával és művészi kiállításával értékes meglepetéssül fog szolgálni.

Ujnan belépő előfizetőinknek kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg most folyó nagyhátasú

Szerelmem nélkül

ozimú regényünk eddig megjelent folytatásával.

Mutatványszámokat készségesen küldünk mindazoknak, kik eziránt hozzánk fordulnak.

Egyben értesítjük a tisztelt hölgyközönséget, hogy az „Országos Hírlap”-nak ezentul divatlapja is lesz, mely

„FRANCZIA DIVATLAP”

ezimen jelenik meg havonként kétszer.

Szolgálatot véltünk tenni lapunk hölgyközönségének azzal, hogy az elképzelhető legolcsóbb áron olyan divatújság megszerzését tesszük nekik lehetővé, amely minden magyar nyelven eddigelő megjelent hasonló lapot felülmúl. A „Francia Divatlap” a női és gyermekdivat minden ágazatát a legkisebb részletekig menő gondossággal öleli fel és a legpompásabb, Párisban készült színes képekben mutatja be mindazt, amit a jóízű és elegancia a divat terén produkál. A „Francia Divatlap”-hoz minden hónapban egy eredeti nagyságu legutolsó

divatu szabásmintát csatolunk, ami olyan újítás, mely kétségtelenül a hölgyközönség legnagyobb meglepetésével fog találkozni, mert ez által hölgyeinket esetleg nagy gondtól és munkától kíméljük meg.

A „Franczia Divatlap”-ot Wohl Janka kedvelt írónk szerkeszti, nagy gondot helyezve a szépirodalmi részre is.

Lapunk november 27-iki — vasárnapi — számahoz mellékeljük a „Franczia Divatlap” mutatószámát, melyet hölgyeink szíves figyelmébe ajánlunk.

A „Franczia Divatlap” előfizetési ára kizárólag az „Országos Hírlap” előfizetőinek.

Egy évre	3 forint,
Fél évre	1 frt 50 kr.
Negyed évre	75 kr.

Mutatószámokat újévig ingyen küldünk mindenkinél, aki az 1899. január 1-től számítható előfizetési díjat már most küldi be hozzánk.

A kiadóhivatal.

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— Személyi hírek. Gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter és báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma Budapestről Bécsbe érkeztek. — Krieghammer hadügyminiszter Cattaroból Bécsbe érkezett.

— A feliratról. Na a felirat szövege, stílusa dominálta nemcsak a Házat, de a folyosót is. Sokan, a komolyak, azt vélték, még maga a nagy „közlegény” Tisza Kálmán is, hogy a vádakhöz képest a konzekvencia az lett volna, az országgyűlés feloszlatását kérni. Sokan összehasonlították a hatvanegyedik Deák-féle felirattal és Deák prestigeje egy csöppet se szenvedett ez összehasonlításban. A könnyűvérbűbb képviselők élceket fagarttak rá. A szellemes Beöthy Aldzi váltig izgatott a mamelukok közt: „Ugyan fogadjuk el, hiszen úgy se hiszi el a király.” Pedig egy nagyon őszinte része mégis van a feliratnak, a legeslegvége, mely olyan ó n a j á n l k o z á s-féle módon hangzik:

„Kérjük tehát felségedet, állítsa helyre alkotmányunk biztosságát és szentségét, működésünk nyugalalmát és méltóságát azon tanácsosainak eltávolításával, akik mindezt veszélyeztetik, és kegyeskedjék a kormányzati hatalmat olyan férfiak kezébe adni, akik a korona és a nemzet szent és sérthetetlen jogait egyaránt tisztelik és megóvják, kik egyébiránt hódolattaljes tisztelettel vagyunk:

Hodossy Imre Bartha Miklós
Gróf Apponyi Albert Horánszky Nándor
Szentiványi Árpád Gróf Károlyi Sándor stb.

Ehhez nem kell kommentár. A király tud annyira magyarul, hogy ezt megértse — csak az a kérdés, megakarja-e érteni.

— Lujza hercegnő Purkersdorfbán. Lujza kőburgi hercegnő, a szinte elfelejtett szenzáció hősnője, akit néhány hónapig Obersteiner tanár Ober-Döblingben levő intézetében gyógyítottak, tegnap Purkersdorfbament, ahol dr. Rudinger szanatoriumában kezelteti magát. Purkersdorf Bécs közelében fekvő kirándulohely.

— Magyar-barát tüntetések. A turini diákkongresszus kiküldöttjei, Ludwig Rudolf és Wolfner Pál ma érkeztek haza. A kongresszus utolsó ülésén rendkívüli magyar-barát tüntetések folytak le. Chiappori sienai követ azt indítványozta, hogy a kongresszus fejezze ki rokonszenvét és föltétlen ragaszkodását a szabadelvű eszmék és a haladás eszméi iránt, itéljen el minden felekezeti és egyéb visszavonást. Az indítvány mellett elsőnek Wolfner Pál emelkedett föl „A via dei Mille”-vel kezdte.

— Van itt Turinban egy kis ház, egyszerű és igénytelen, nekünk magyaroknak drágább mégis Italia állott földjének minden természeti szépségénél, minden műemlékénél. Legendánk szentelt emlékü híse ebben a házban avatta Turint a mi

Golgothánká. Ámulás volna tehát az ifjuság tradícióin és ámulás Kossuth szent emlékün, ha nem fogadnánk el az indítványt, mely az ő eszméi szellemét tükrözi vissza.

Tovább nem folytathatta beszédét, mert az összes kongresszusi tagok óriási éljenzésben törtek ki és tíz percig éltették Magyarországot és Kossuth emlékét. A trieszti követek hozzáálltak és könyezve csókolták meg. A románok e jelenet láttára nagybusan eltávoztak. Az indítványt egyhangulag elfogadták.

— A trónörökös vadászaton. Nagybecskerek-ről táviratozza tudósítónk: Ferencz Ferdinand főherczeg ma délelőtt tíz órakor Nagybecskerekre érkezett. A zombolyai állomáson Prónay Jenő főispán és Dellimanics alispán fogadták. Nagybecskereken a pályaudvaron rengeteg közönség várt rá és megérkezésekor nagy éljenzéssel fogadták. Az állomáson Grandjean polgármester, Dániel Ferencz főszolgabíró és Reitter Oszkár rendőrkapitány jelentek meg, amit a főherczeg magyar nyelven megköszönt. Azután kocsin kiment Écskára, ahol gróf Harnoncourt vendége lesz néhány napi vadászatra.

— A királyné emléke. Montreuxból táviratozzák: Egy bizottság elhatározta itt, hogy gyűjtést indít oly czélból, hogy a rózsauton, ahol Erzsébet királyné ő felsége gyakran sétálgatott, emléket állítsanak. Gróf Kuefstein osztrák-magyar követ értesítette a bizottságot, hogy Ferencz József király beleegyezett a terv megvalósításába.

— Mária Terézia királynő emléke. Mária Terézia királyasszony, az egyetem második alapítója halálának évforduló napján, november huszonkilencedikén délelőtt tíz órakor az egyetemi templomban ünnepi gyászistentisztelet lesz. Ugyanekkor az egyetem összes fakultásain szünetelnek az előadások. A budavári koronázó Mátyás-templomban is ünnepélyes gyászistentisztelet lesz.

— Vásár — emberhalállal. Nyiregyházáról írja tudósítónk: A szabolcsmegyei Ujfehértó községben országos vásár volt tegnap. Délután verekedés támadt a pecsenye-sütők sátra körül a helypénzszedő és néhány vásáros paraszt közt s a csendőrség nyomban közbélepett. Tóth József, a verekedők egyike, megragadta egy csendőr szuronyát, mire a csendőr leszurta. A legény rögtön meghalt. A véres eset természetesen nagy riadalmat okozott a városban s mikor a holttestet beszállították a községházára, a nép föllázadt a csendőrök ellen és kövekkel dobálta őket. Hiábavaló volt a bíró, jegyző, főszolgabíró csillapítása, még a csendőrök fenyegetése is. A parasztok addig dobáltak a csendőrökre, míg az őrsvezető tüzet nem vezényelt. Lőttek a legények s a golyók nyomában sokan esték el megsebesülve. Három föl se tudott kelni. Ezek talán meg is haltak eddig. Mikor a nép látta, hogy a csendőrökkel nem lehet tréfálni, lassankint szétoszlott. A főszolgabíró mindazonáltal táviratozott az alispánhoz katonákért. Éjfél felé érkezett meg egy század huszár, ekkorra azonban már elcsöndesült a falu. Sok embert letartóztattak. A hadbírósg ma ment le Ujfehértóra, hogy szigorú vizsgálatot tartson a csendőrök ügyében.

— Kintézetések. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Tarnóczy Kázmér miniszteri titkárnak az osztálytanácsosi címet, Egervári Frigyes számtanácsosnak pedig a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— Az 1144 számú rab. A genfi fegyház kuenczenötödik számú czellájában van elzárva az 1144 számú rab. Attól a pillanattól kezdve, mikor Luccheni semmiségi panaszát visszavonta, elvesztette a nevét. Csak szám már. Hétfőn kísérték át a vizsgálati fogházból az Evechébe, ahol büntetését elszenvedi. Nagy óvatossággal történt a veszedelmes fogoly szállítása. Szigorúan titkolták, hogy mikor kísérik át a fegyházba. Hétfőn este, tíz óra után lépett be a vizsgálati fogház felügyelője Luccheni zárkájába. Az elítélt mélyen aludt. Csak hosszas költögtetés után ébredt fel. A fogház-felügyelő rászólt:

— Luccheni, magát át fogják most kísérni a fegyházba.

Az álmából felzavart ember látszólag nyugodtan fogadta ezt a hírt.

— Mindjárt kell mennem? kérdezte.

Az igenlő válasza kijelentette:

— Készen vagyok. A dolog nem zseniroz.

Mielőtt átkisérték volna, levették az irodába, ahol a fegyház szabályait olvasták fel előtte. A rendkívül szigorú rendelkezések láthatólag leverték Lucchenit. Majd arra figyelmeztette az igazgató, hogy minden évben négyszer fogadhatja ismerőseit, de csak néhány percze.

— A fegyház lelkipásztora, Blanchard abbé, azonban minden héten fel fogja keresni. Humánus, szelid lelkületű ember. Bármiképen vélekedjék is a vallásról, ő mégis barátja és tanácsadója lesz.

Szó nélkül hallgatta ezeket a fegyencz, akit aztán átadták öt szuronyos csendőrnek. Elöl két lámpát vivő börtönőrrel indultak aztán meg a távol eső fegyház felé. Mikor becsöngették a fegyház kapuján, Luccheni hosszas kutató pillantást vetett a néptelen utcákra. Aztán rántott egyet a vállán és belépett a nyitott kapun, mely mögötte örökre bezáródott.

A fegyházban már vártak Lucchenire, akit mindjárt rabruhába öltöztettek. M. Persin, a fegyház igazgatója aztán kijelölte a zárkáját: B. épület, C 95 zárka. A föld alatt, pinczeszerűen fekszik ez a hely. Semmi világosság se hatol be. Hat hónapot fog ott tölteni Luccheni. Csak minden két héten jut egy-egy fél órára a szabad levegőre. svájci szokás szerint minden ruhadarabjára széles fekete posztó van varrva. Az élelfogytig tartó fegyházra ítélt rabok ruháját különböztetik így meg a többiekétől.

— Szabadkai panama. Szabadkáról írja tudósítónk: A Szabadkán megjelenő „Bácskai Hírlap”-ban november 23-án egy „Pánszláv banda” című czikk jelent meg, mely erős hangon itéli el, hogy a város tanácsa pályázat kihirdetés nélkül adta ki a körülbelül nyolczvanezer forintot érő nyomdai munkálatokat az előbbeni szállítónak. Ez egy Tomics Miklós nevű volt papucsos, ki csakis mint a pánszlávizmus martirja kapta ezt a fényesen jövedelmező megbízást; a tanácsnak ezt az eljárását a „legvastagabb panamának” (!) nevezi. — E közleményben Mamuzsich Lázár polgármester sértést látván az összes városi tisztviselők ellen: tanácsülést hívott egybe, melyen az említett cikkben foglaltakat tárgyalták és melynek folyamán elhatározták, hogy a Tomics-főle számlák átvizsgálására egy hattagu bizottságot küldenek ki, melyet azonnal ki is jelöltek. Az elmaradt pályázatot már kihirdették.

— Beomlott alagut. A Monthéliardtól másfél kilométernyire levő vasúti alagut tegnap reggel tíz óra tájban harminczöt-negyven méternyi hosszúságban beomlott. A szerencsétlenség kevéssel előbb történt, mint a Delle-ből Besangon és Belfort felé haladó vonatnak az alaguton keresztül kellett volna haladnia. Az alagutban épen több munkás dolgozott, midőn egyszerre fejük fölétt fenyegető recsegést-rofogást hallottak. Nagyobbnak részük még idejében észrevette a veszélyt és minden baj nélkül kimenekülhetett az alagutból. Két munkást azonban a leomló föld- és kőtörmelék súlyosan megsebesített, egyet pedig teljesen eltemetett. — Az alagut most nagy darabon egészen be van tömve. Emiatt a Franciaország és Svájc közti vasúti forgalom jó részben megszakadt, s a közlekedést csak nagy kerülő-utakon lehet fentartani. Az alagut helyreállítása néhány hétig fog eltartani.

— Lázban. Megrendítő családi tragédiáról ad hírt szegedi tudósítónk. Bihari Miklós szegvári földbirtokos felesége tifuszban feküdt nagy lázban. A tizenkilenc éves, finom lelkű és nagyon szép asszony tegnap egy őrizetlen pillanatban kiszökött ágyából és kirohant az udvarra. Nem vette észre senki sem. Egyenesen a kut felé tartott és beleugrott. Mikor rájöttek az öntudatlanul elkövetett öngyilkosságra, már akkor késő volt, a szép fiatal asszony meghalt. A szörnyű csapástól lesújtott férj iránt általános a részvétel.

— **Az orleansi herceg vadászata.** Tegnap volt az utolsó főhercegi vadászat az agriai erdőben. Ez alkalommal az orleansi herceg egy vadászot, egy vadmacskát és két szarvast terített le. Vadászat után egy meghívott fényképészrel levétette a főherceg előbb az egész vadásztársaságot, azután magát az orleansi hercegi párral és végül csak az orleansi hercegi párt. Este fél nyolczkor utaztak el tizenegy napi itt tartózkodás után a fenséges vendégek. Velük utazott Libits jósággazgató és Unterauer József titkár is. Bucszásra a pályaudvaron Kokas József felügyelő vezetése mellett megjelent az egész uradalmi tisztikar, Kis-Jenő és Erdőhegy községek intelligens közönsége, kiktől az elutazó vendégek szívesen elbúcsúztak.

— **Gyilkos bányász.** Miskolczi táviratozzák: Kiss Pál parasznyi bányász ma éjjel késsel meggyilkolta a feleségét. A gyilkos férj reggel maga jelentkezett a törvényszéknél.

— **Statisztika a diákoknak.** A „Statistikai Havi Füzetek”, mely a légtüneti észleletektől az ingyen-uzodák forgalmáig mindennel foglalkozik, a diákokról esztendőnkön át nem szól egy betűt sem. Az utolsó szám végre rengeteg statisztikával súlyosbított értekezést közöl — a középiskolai tanulók osztályzatairól. Itt közöljük e kimutatás quintessenciáját. Az osztályzatok így estek ki:

a gymnasiumban:	a reáliskolákban:
5.385 jeles = 22.5%,	2.860 jeles = 13.5%,
7.595 jó = 32.3,	6.188 jó = 29.1,
9.359 elégs. = 39.3,	10.616 elégs. = 50.2,
1.265 elégt. = 5.4,	1.623 elégt. = 7.2,

Mennyi öröm és mennyi kétségbeesés szorult bele ebbe a néhány számba! Kétezerhatszáznyolcvannyal elégtelen! Tizenkilenczezer kilencszázhetvenöt elégséges! Ez a gondolat megboroztatja még azt is, aki régen biztonságban van már a tanárok ítélkezéseitől. Eszébe jut az embernek a sok szerencsétlen fiú, aki megosztott a sok szakundán és elégségesen.

— **Nem ok a lopásra.** Egy apróbb német városkában játszódott le a napokban ez a mulatságos epizód. Az átutazó fejedelem megüzente a fogházigazgatónak, hogy másnap meg fogja látogatni a fogházat. Pontosan meg is jelent és annak az őhajának adott kifejezést, hogy néhány rabbal személyesen szeretne beszélni. A parancshoz híven rögtön hoztak néhány rabot. A fejedelem megkérdezte az elsőtől:

— Miért van büntetve?

— Lopásért.

A második, harmadik, negyedik is ezt válaszolta. Sőt kevés kivétellel valamennyien ugyanazt mondták. A fejedelem kíváncsián kutatta:

— Hát lopásért? Aztán miért lopott?

— Éheztek a gyermekeim, meg a feleségem.

— Éheztek?

— Igen és én is velük.

— Hm, csodálatos. Éheztek. Ha az ember éhes, akkor lop? Ez csak nem lehet ok lopásra? Ennie kellett volna, ha éhes volt!

— **Rablógyilkosság.** Nagyváradi tudósítónk írja: Tegnap virradóra gyilkosság történt a város közelében lévő „Kommandás”-térén. Bree Vilmos gyalogos közkatona valaki megleste, mikor a várból kijön és keresztül halad az elhanyagolt, járattlan „Kommandás”-térén. Akkor aztán egy doronggal agyba-főbe verte s miután pénztől megfosztotta, belélekte egy kúba. Csak reggel vették észre holttestét a gulyások, midőn a kútból kitárták. Jelentést tettek az esetről a rendőrségnek, amely azonnal megindította a vizsgálatot.

— **Az utolsó szivar.** Amerikai lapok írják a következő érdekes kis epizódot, mely a spanyol-amerikai háború alatt történt: Robley D. Evans, egyike a legerősebb amerikai hajóskapitányoknak, a santiago tengeri csata után azt a szomorú megbízást kapta, hogy az elpusztult „Viscaya” nevű spanyol csatahajó parancsnokát, Eulate admirálisát, a „Jora” nevű amerikai hajó fedélzetén üdvözölje és kardja átrételeivel fogságba helyezze. A kapitány jelentését, melyet erről az aktusról feljebbvalóinak tett, barátai előtt a következőkkel egészítette ki:

— Eulate admirális fáradtan és kimerülten érkezett hajóm fedélzetére. Ruháját por, piszok és vér borította; állapota olyan szánalmas volt, hogy magam is megsajnáltam. Odaléptem hozzá, melegen megérintám a kezét és hogy némileg fölvidítsam, megkínáltam egy szivarral. Bizony csak szerény tíz cientes havanna-utánzat, ugynevezett Key-West-szivar volt. Eulate látván a szivart, kissé habozott elfogadni, de aztán mégis rászánta magát. Majd a zsebébe nyúlt és egy pompás, valódi havanna-szivart tartott előlem, egy remekül sodort, csábítóan ingerlő havannát.

— Fogadja el tőlem cserébe emezt, — így szólt hozzám; — ez az utolsó szivarom, pedig hajóm fedélzetén tizenötezer darab volt belőle.

— És ezt csak most mondja ön? Miért nem mondta mindjárt? Akkor mindent elkövettünk volna, hogy az ön szép bajóját megmentsük a pusztalástól!

— **A kis kivándorlók.** Megirtuk tegnap, hogy a finnei rendőrség letartóztatott három fiút, akik a budapesti gyorsvonattal és kalandos tervekkel érkeztek oda. Ma a következő hírt kaptuk a mérész ifjakról. Farkas Károly rajzoló-növendék, Fehér Sándor szobrász-növendék és Wirth Hugó középiskolai tanuló elhatározták, hogy elmenniük világot látni. Fehér Sándor indítványára belétek Fehér József gabonakereskedő irodájába, hogy pénzt szerezzenek. A mérész tervekkel eltelt fiúk készségesen mentek bele a bűnös pénzszerzésbe. Szereztek is nyolczvan forintot, két ezüst órát és revolvert. Ezeket vitték magukkal nagy utjukra. A bűnös fiúk megsejtették, hogy hamarosan rájönnek a betörésre és a legelső vonattal Fiuméba, indultak. Utközben kétszer is leszálltak, Zákányban és Zágrábban, mert féltek, hogy elfogják őket Fiumében, ha azzal a vonattal érnek oda, amellyel elindultak. A háromszoros jegyváltás nagyon megviselte vagyoni állapotukat, s a mikor Fiuméba, tehát céljuk elejére értek, már csak tíz forintjuk volt, meg az órák és a revolver. A finnei rendőrség, mely időközben értesült a betörésről, fogva tartja a fiukat, amíg Budapestről nem intézkednek visszazállításuk iránt.

— **A Zoltán-fő csukamájolaj** a legjobb és legbiztosabb szer különféle gyermekbetegségek (angol, kór, scrophulosis, tüdővész stb.) keletkezésének elhárítására. Üvegként 1 forint kapható Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárán. Budapest, Nagykörút-utca 23. szám.

Napirend.

Naptár: Szombat, november 26. — Római katolikus: Konrád p. — Protestáns: Konrád. — Görög-ország: (november 14.) Filóp ap. — Zsidó: Kislev 12, Sabbath Wajezé. — Nap kel: reggel 7 óra 6 perczkor, nyugszik: délután 3 óra 57 perczkor. Hold kel: délután 2 óra 36 perczkor, nyugszik: reggel 5 óra 21 perczkor.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. **Nemzeti múzeum:** Képtár, nyitva délelőtt 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Kereskedelmi múzeum a városligeti iparcser-nokban nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Technológiai iparmúzeum zárva.

Szabadalmi levéltár nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. kerület, Osztóp-utca) nyitva hétköznapiokon délelőtt 10—1 óráig.

Deák-mauzóleum a kerepesi-úti temetőben nyitva este 5 óráig.

Iparművészeti múzeum zárva.

Az új országgház kupolacsarnoka megtekinthető 10—14 50 krajczár belépő díj mellett.

Muzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva 9 órától 12 óráig és 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—8 óráig.

Az iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva 9—1-ig.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körut 4.)

Rovargyűjtemény a nemzeti múzeumban nyitva 9—1-ig.

Az egyetemi fűvészker (Üllői-út) nyitva reggel 8-tól este 5-ig.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

A mezőgazdasági múzeum a városligeti Széchenyi-szigeten nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 8—5-ig.

A „Hódoló díszfelvonulás” Eisenhut Ferencz órási körképe. Városliget, Andrassy-út végén, látható reggel 9-től este 1/25 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermek-jegy 30 krajczár.

Vége a tüntetésnek.

Megfutták a takarodót, elnémult a büszke harci riadó, a két hadsereg, sebesültjeit ápolva, visszavonult: a háborúsnak vége van. Hallottuk a lovasrendőrség robaját, egy pisztoly dördülését s az ifjuság-élejtését és abcuzgát; láttuk a kardlázoló rendőröket, az eltépett arczképeket és a kardont a Sándor-utcában: most már csak a görög-tűz van hátra. Ez sem fog elmaradni. Lesz majd fáklásmenet, memorandum, felirat s így egy negyed évig elegendő vezércikk-témája is az „Egyetemi Lapok”-nak, amely nem foglalkozik politikával. Hétfőn újra megnyílnak az egyetem kapui, rendes képét veszi majd fel az alma mater és a tisztelt hallgató urak feléveikét ismét a szigorlatokon fogják elveszteni, nem a képviselőházban. . .

(A tanács határozata.)

A központi egyetem aulájában ma délelőtt alig volt egynehány ember. Ma ugyan már nem ellenőrizték, hogy ki az „igazolt szigorló”, de nem is volt erre szükség. Az ifjuság nyilván azt hitte, hogy rendesen folynak már az előadások és — nem jött el. Aki mégis oda vetődött, nem igen vette észre a kifüggesztett rektori hirdetőt, amely az egyetemi tanács tegnapi rendkívüli ülésén kelt ilyen szöveggel:

Hivatkozással a tanulmányi és fegyelmi szabályzat 82. és 83. szakaszaira, figyelembe véve az egyetemi polgárokat, hogy a köztörvényekbe ütköző viselkedése nemcsak az egyetemnek falain kívül, hanem azokon belül sem esik az egyetemi hatóságok autonóm intézkedési körébe, minellfogva, midőn az egyetem falain kívül a közhatóságokkal való összeütközések kerülésére és az egyetem falain belül a tanítást akadályozó rend- és csendháborításról való tartózkodásra intem azon meggyőződésben, hogy az egyetemi ifjuság ezen figyelemztetésemet a maga jól felfogott érdekében állónak elismerve, szigorúan szemmel fogja tartani: tudatom az egyetemi ifjusággal, hogy az e hónap 28-ával fölfüggesztett előadások e hónap 28-án ismét megkezdődnek.

Biztosan remélem és elvárom, hogy szigorubb rendszabályok foganatosítására, nevezetesen az előadások újabb beszüntetésére és ezzel a jelen egész felérnek veszélyeztetésére ok és alkalom nem fog adódni. Az egyetemi ifjuság által benyújtott sérelmi panaszt az egyetemi hatóság szabályszerű tárgyalás alá fogja venni.

Kelt Budapesten, az egyetemi tanács 1898. évi november hónap 24-én tartott rendkívüli üléséből.

Mihákovics Géza dr.,

a kir. m. t. Jományegyetem rektora.

(A „brutális” rendőrség.)

Tegnapelőtt, egy nappal azután, hogy Splényi báró rendőrökkel rontott be az egyetemi körbe, a kör ajtaján egy értesítés jelent meg, amelyet Szemenyei Kornél, az egyetemi kör elnöke írt alá. Ez az értesítés így hangzik:

„Szemben a rendőrség brutális és nézetünk szerint meg nem engedett azon erőszakos rendeletével, hogy az Egyetemi Kör helyiségei lezárandók, kijelentem, hogy a rendelkezést tudomásul nem veszem s hogy a Kör helyiségei a tagok számára továbbra is nyitva maradnak s csak a nyers erőszaknak engedünk.”

Báró Splényi Ödön ma délelőtt maga elé idéztette Szemenyeit és a „brutális” kifejezésért száz forint pénzbírságra, esetleg tíz napi elzárásra ítélte s az értesítésnek azonnal való eltávolítását rendelte el. Szemenyei az ítélet ellen felebbezett, a hirdetmény eltávolítására azonban kötelezte magát.

(Az ifjuság elégtétele.)

Az egyetemi kör bizottsága ma délután folytatta tegnapi ülését és elhatározta ezen, hogy a Szilágyi Dezsőnek rendezendő fáklásmenetre vonatkozólag előbb megkérdezik Szilágyit. Az egyetemi rektor és tanárok tanácsára akkép változtatták tegnapi határozatukat, hogy képviselőikkel dr. Nagy Dezső ügyvédet bizzák meg.

(Tiltakozó népgyűlés.)

Holló Lajos és Kubik Béla országgyűlési képviselők, Kandó Gyula és Imrey Lajos egyetemi hallgatók ma arra kérték Halmos János polgármestert, hogy engedje meg, hogy vasárnap az állatkerti cirkusz helyiségében a rendőri brutalitás-

sok ellen tiltakozó népgyűlést tarthassanak. Serák Károly, az állatkert igazgatója kijelentette, hogy a csirkusz átengedésének nincsen akadálya. A polgármester megígérte, hogy a kérelmet a tanácsban partolai fogja. Ez azonban félóra múlva fölöslegessé vált. Mert a főkapitány, akit a küldöttség szintén felkeresett, kijelentette, hogy a gyűlés megtartását nem engedélyezi.

(A főkapitányság nyilatkozata.)

A főkapitányság ma is nyilatkozik. Közleménye, a mely ma is eléggé szűk szava, így hangzik:

„Egyes lapok azt írják, hogy Splényi rendőrtanácsos a tüntetések alkalmával néhány hirlap-írókat kérve-kért, hogy írják meg lapjaikban, ő csak felsőbb parancsból cselekszik, amikor az egyetem épületébe s az egyetemi kör helyiségébe behatol. Ez légből kapott kohanmány.”

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Az édes. A minap, amikor a Népszínházban a „Vörös sapka”-t föllevenítették, elmondtuk, hogy a népszínmű zűlést lehetetlen föltartóztatni, ha csak új vér és új szellem nem költözik bele ebbe a drámai műfajba. Bokor József legújabb műve, „Az édes”, amely ma este került először színpadra, ezt a felosztásban lévő zűlést képviseli. Ha az a két nő, aki beleszeret egy és ugyanabba a legénybe, itt véletlenül anya és leány: ez a körülmény mit sem változtat a helyzet ősidóságán. És ha a mese további folyamán az anya lemond a leány javára, miután szándékosan kiábrándítja magából a legényt, ez az, anyai nagylelkűség a cselekményt nagyon rokonszenves és sima mederbe tereli, de azért ez drámailag és poétailag erőtlén. A három felvonás során ennek dacára megcsillan sok kedvesség, derű és nem hagyja cserben Bokort a színpadi ügyessége sem. A közönség így az újdonságot nagyon barátságosan fogadta, az ugyancsak Bokor által szerzett dalokat egytől-egytig megismételtette és a szerzőt a felvonások után többször kihívta. A második felvonásban tetszett egy magyaros intermezzo, amely a hajnal ébredését zenésíti meg igen hangulatosan. Az anyát, akit a darabban „édes”-nek szólítanak, Blaha Lujza játszotta persze csodaszépen, a leányt azonban Blaha Sárika. Nagyon jó volt Vidor, míg Solymosit egy izléstelen kupléjáért a földszint lepiszszegte.

* Miss Mary Halton. Ez a kedves teremtes ma este leirhatatlan lelkesedés mellett énekelte újra Mimózát a „Gésák”-ban. Mikor először énekelte, hosszabb czikkben igyekeztünk őt portrálizálni. A Magyar Színház nézőtere ma is zsúfolva volt és Mary Halton ezzel a sok száz főnyi lázas férfi- és asszonytömeggel azt csinálta, amit akart. Vele együtt ringott hullámosan minden test, vele együtt izgott-mozgott és kacagott mindenki. A Halton-láz ezzel Budapest elementáris erővel tört ki.

* A Rosé-quartett. Azt a négy, végtelenül finom zenészt, akik a Rosé-quartetttel alkotják, már nagyon vártuk. Ismerjük őket már régebből, de ma este, midőn újra hallottuk őket a Royalban, lehetőleg még nagyobb tiszteletet keltettek művészetük iránt, mint eddig. Rosé, Bachrich, Steimer és Hummer: megannyi olyan művész, akiknek a kamarazene előkelő stíljá már a vérükben van. Valódi zenei kékvér mindahány. Műsorukon három klasszikus négyes szerepelt: Haydn-tól (d-dúr), Mozarttól (esz-dúr) és Beethoventől (f-dúr). Mi az első kettőt hallgattuk meg. A Haydn-négyesben az andantet csodálatosabb ritmikai élességgel és dinamikai egyenletességgel (ez utóbbi a kamarazenében a kényesebb feladat) lehetetlen eljátszani. Vagy mily mesteri módon ritardált ez a négy hangszór a prestóban! A Mozart-féle esz-dúr négyes első tétele a „Don Juan” költőjének egyik legszebb motívumát tartalmazza; a művész-társaság valószággal eldalolta ezt nekünk, oly grögéd, olytag édességgel szárnyalt itt a zenéjük. Mi sem természetesebb, mint hogy a menuette előadása is csupa hangulat, a második rész pikantériája pedig elragadóan finom volt.

* A Nemzeti színház tagjai Debreczenben. A debreczeni színház százéves jubileuma alkalmából november 27-én diszélbádás lesz, amelyben a Nemzeti színház művészei közül Prielle Kornélia, Ujházi Ede, Zilahy Gyula és Somló Sándor vesznek részt. A Nemzeti színházat dr. Váradi Antal képviseli az ünnepélyen.

Mint lapunknak táviratozzák, Bulyovszky Lilla, a Nemzeti színház egykori művésznője és Prielle Kornélia már tegnap este Debreczenbe érkeztek. A perronon a fogadó-bizottság várta őket.

* Operaház. A „Carmen”-ben holnap Zilahy-bé Singhoffer Vilma vendégszerepel, mint Mi-caela. A czimszerepet ezúttal Ábrányiné énekl.

A legelső magyar tenorbuffo.

Az Operaház kitűnő Mimeje, Dálnoki Béni a jövő hét csütörtökjén ünnepi negyven éves művész-jubileumát. Nemcsak mint művészt, de mint embert is szereti őt mindenki és ez a szeretet melegen fog megnyilvánulni a csütörtöki jubileumon.

Dálnoki Béni 1833-ban született Szabadkán, ahol már mint gyermek sok hajlamot és tehetséget mutatott a zene iránt. Midőn 1857-ben Havi és Hegedűs társigazgatók jól szervezett opera-társulattal Szabadkára jöttek, Dálnoki Bényt, Róza nővérével, a később külföldön is ünnepelt koloratúrekesnővel együtt Gócs Ede karmester ajánlatára háromhavi próbaidőre fizetés nélkül szerződtették. A próbaidő leteltével két évig mint kardalnok és segédénekes szerepelt a társulatnál. 1860-ban Reszler igazgató első lyrai tenornak szerződtette s első nagy szerepe Lyonel volt „Mártá”-ban. De a fiatal énekes, ki addig anyagi okok miatt még rendszeres énekkutatásban sem részesült, hangjával takarékoskodni nem tudott s ennek folytán a második felvonás végén annyira berekedt, hogy a szerepet helyette Reszler igazgató énekelte végig. Ez annyira elkésztette a fiatal kezdőt, hogy végképen le akart mondani a színészi pályáról, amelyen csak Reszler unszolására maradt.

Maga is érezvén az iskola hiányát, fizetéséből kotta-írásból és szerepésből rövid idő alatt annyit takarított meg, hogy 1861-ben Bécsbe mehetett, ahol Lewy Richardnál, az akkoriban nagy hírnévnek örvendő énekkutatást. Suppé ajánlatára Treumann igazgató a fiatal magyar énekest az akkori Quai Theaterhez akarta szerződtetni előnyös feltételekkel, de ő inkább Follinusz igazgató meghívását fogadta el Kolozsvárra, ahol éppen Hollosy Kornélia vendégszerepelt, aki utolsó körútját tette az országban. Dálnoki minden nagy szerepét először a bucsuzó nagy művésznővel énekelte, aki őt a legnagyobb előzékenységgel és jóakarattal támogatja és oktatta. Akkortájt Káldy Gyula, az Operaház jelenlegi igazgatója működött Kolozsváron, mint rendező és karnagy, akinél Dálnoki több mint száz szerepet tanult be.

Offenbach bájos operette-jei ez időben kezdtek nálunk divatba jönni és Dálnoki Magyarországon csakhamar kiváló Offenbach-tenorista hírében állott. Mint opera- és operette-tenor a vidék egyik legkedveltebb énekese lett, ahol felváltva Aradon, Debreczenben, Kolozsvárott, Nagyváradon és Kasán működött.

Kolozsvárott Donadio Bianca vendégszereplése alkalmával Strakosch impreszárió két szereppel (Almaviva és Elvino) körútra hívta Dálnokit, aki azonban családját nem akarta elhagyni. Dálnoki tudniillik időközben nőt vett Conté Franciskát, a néhány év óta már nyugalomban vonult jeles drámai énekesnőt. A fényes anyagi kilátások dacára megmaradt a magyar színháznál.

Donadio és Strakosch ajánlatára később meghívták a budapesti nemzeti színházhoz, ahová 1880-ban szerződtött. Azóta itt működik, eleinte mint első lyrai és segéd-tenor, később az operaházban, mint tenor-buffo, amely szakmának ott ma is elsőrangú képviselője. Legkiválóbb szerepe Mime a Wagner-trilógiában, de hány derűt óráit szerzett a közönségnek, mint Spärlisch („Windsor-i vig nők”), mint Benjamin („Nürnbergi baba”) mint

Venczel („Eladott menyasszony”), mint Xavér („Bibliás ember”) mint Hortensio („Ezred leánya”) és a többi buffo-szerepben, melyben aranyos humorát csillogtathatja!

Mint az Operaház önszolgálzó együletének megalapítója, érdemet szerzett karlarsai anyagi jóléte körül is, akik Dálnoki bácsi iránt őszinte tisztelettel, ragaszkodással és szeretettel viselkednek.

És végül kevés színész mondhatja el magáról, hogy negyven évi működése alatt előadás napján soha le nem mondott és színészi törvényszék előtt soha sem állott!...

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* Hölgyek naptára. A Légrády testvérek kiadásában Szabóné Nogáll Janka szerkesztésében megjelenő a „Hölgyek Naptára”-nak ezidei kötete ma jelent meg. A csontutánzatú diszes kötéstű naptár ezúttal is tartalmas évkönyv, amely a rendes naptári részen kívül gondosan megválogatott cikkekkel és versekkel közöl. A többi közt vannak benne költemények Szabó Endrétől, Szabolcska Mihálytól, Czöbel Minktől, Makai Emiltől és másoktól. A tárczaszerű apróságokat és elbeszéléseket pedig Bodon József, Gyarmathy Zsigáné, Bárony István, Petelei István, Csehov Antal, Tóth Béla, Pekár Gyula, Szabóné Nogáll Janka, Boér Miklós, Malonyai Dezső, Thury Zoltán, Vertessi Arnold, Tömörkény István és Tutschek Anna írták. A kötet czímlapját Erzsébet királyasszonynak aranyos doborművű mellképe díszíti. A „Hölgyek Naptára” a Légrády testvérek könyvkiadóhivatalában (váczi-körút 78.) 1 frt 80 kr-ért rendelhető meg. Bérmentes, ajánlott megküldéssel 1 frt 95 krajczár az ára.

* Új naptárak. A Légrády testvérek kiadásában újabbra megjelent a „Kertészeti zsebnaptár” (1 forint 40 krajczár), a „Jegyzéknapló” mindenki számára (1 forint 20 krajczár) és a „Közhasznú zsebnaptár” (24 krajczár), valamennyi változatos tartalommal, csinos kiállításban.

* A magyar könyvtár novemberi sorozata a következő: Molière: „A fősvény”, Jókai Mór: „Fekete vér”, Plutarhos: „Perikles életrajza” Arany János kisebb költeményei. Egy-egy füzet tizenöt krajczár.

* Minta kis leányok. Segur grófné ismert ifjusági irataiból egy újabb kötetre való hozott a könyvpiacon a Légrády testvérek könyvkiadóhivatala „Minta kis leányok” czím alatt. A munka aranyvágású diszkötésben jelent meg s a karácsonyi könyvpiaconak diszes és értékes újdonságát képezi. A kötet ára egy forint ötven krajczár, bérmentes, ajánlott megküldéssel pedig egy forint hetven krajczár. Azok, akik megszerezni óhajtják, forduljanak a Légrády testvérek könyvkiadóhivatalához, váczi-körút 78. szám.

FŐVÁROS.

(Rendkívüli közgyűlés.) A székesfőváros költéséglőirányzatát rendkívüli közgyűlésen fogják a törvényhatósági bizottság tagjai tárgyalni. Ez a rendkívüli közgyűlés hétfőn, november huszonnyolcadikán lesz.

A költségvetés.

(A pénzügyi bizottságból.)

A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délután befejezte a főváros jövő évi költség-előirányzatának tárgyalását és letárgyalta a közjövödelmek szaporítására vonatkozó javaslatokat is.

Elfogadta a bicikli-adót, a szódaviz-adót és az iskola-adót. A bizottsági tag urak sem biciklin nem járnak, ad a város fiakkért, ha valahova menniök kell, sem szódavizet nem isznak, mert drágább itálra is telik, az iskola-adó fizetése dolgában pedig majd csak segítenek a bajon.

A javaslatot a jövő héten tárgyalja a közgyűlés, itt még nagyon is hozzászólnak majd a pénzügyi bizottság megállapodásaihoz.

(A budget.)

Az utcák és terek jó karban tartásáról tisztogatásáról, öntözéséről, a csatornák építéséről

és fentartásáról, nyilvános parkok létesítéséről és nagyobb átalakításáról, templomok javításáról szóló negyvenötvenezerforintos tételket megjegyzés nélkül elfogadták.

A régészeti ásatások cziménél *Steiger* Gyula töröltetni akarja az előirányzott negyvenezerháromszáznolczvan forintot, mert nem látni az ásatásból semmit. *Szabó* Károly tanácsos kérte, hogy ha már az összegből törölnék is, hagyják meg az aquincumi muzeum költségeit. *Kun* Gyula tanácsos fölemlítette, hogy az amfiteátrum, a Mitrá-templom, a küzdő gladiátor mozaik képe és számos becses lelet igazolja, hogy az ásatásokra fordított összeg nem volt kidobott pénz s ha egyéb haszon nem származik belőle, elég az is, hogy a külföldi figyelem ide fordult. *Steiger* Gyula kérte a bizottságot, hogy redukálja az összeget a felére és utasítsa az ásatásokat vezető bizottságot, hogy terjessze be az eddig elért eredményekről szóló kimutatásokat és jelezze a jövőben elérhető eredményeket. *Heltai* Ferencz, *Halmos* János, *Rózsavölgyi* Gyula felszólalása után a bizottság a tételt meghagyta.

A fővárosi könyvtár gyarapítására újból megszavaztak háromezer forintot.

A előre nem látott különféle kiadásokra százezer forint van fölvéve. *Heltai* Ferencz kevesli az összeget. *Weisz* Berthold, épen ellenkezőleg, még ezt is törölné. *Heltai* megjegyzi erre, hogy rendkívüli kiadás mindig merülhet fel s ha előre nem látott czélokra nincs előirányzat, akkor a szükségletet fedezni nem lehet. *Halmos* János polgármester igazat ad *Heltainak*. Utalást tesz a német császár és a román királyi párlátogatására, ami szintén nem volt előrelátható s mintegy hetvenezer forint kiadást okozott. *Fenyvessy* Adolf szükségesnek tartja a tételt, de növelni nem szeretné.

Deutsch Sándor az összeg töröltetését kéri, ehelyett tétessék esetről-esetre javaslat — a fölmerülő szükséghez képest — s akkor lehet majd intézkedni az összeg megszerzése iránt.

Steiger Gyula helyesli a tétel fölvetését, mert ez az összeg csak tartalék a véletlenül előforduló, nem mellőzhető kiadásokra.

Lamp Hugó főszámvevő szerint ez az összeg csak arra szolgál, hogy legalább egy negyedévig meg legyen a fedezet, addig, amíg a megkarításokból elég pénz folyik be. A tételt elfogadták.

A közjótékonyság és szegényügy cziménél *Fenyvessy* Adolf fölemlíti, hogy gyakran megtörténik, hogy ugyanaz az egyén több jótékonyczkú intézet támogatását is igénybe veszi. A polgármester kijelenti, hogy erre a körülményre kiterjeszti a figyelmét.

A kórházi alapoknál *Rácz* Károly és *Steiger* Gyula kívánják, hogy ezek behatóbb vizsgálat tárgyává tétessenek. Mert csak a Rókus-kórház kiadásainál is sok ezer forinttal több van most előirányozva, mint a mennyi a mostani évre volt.

A szegényalapnál, a kerületi előjáróságok útján kiosztandó napi, havi és rögtöni segélyek cziménél *Virava* József, az Erzsébetváros népességét és szegénységét vére tekintetbe, méltányosnak és igazságosnak tartaná, ha a tízenháromezer forintot huszezerre emelnék föl. *Vaszilievits* János, mint a VII. kerület volt előjárója, aki ismeri az ottani viszonyokat, tudja, hogy az előirányzott összeg tévleg kevés. *Schmiedl* Sándor *Virava* javaslatához járul. A bizottság háromezer forinttal többet szavazott meg.

Ezzel befejezték a költségvetés tárgyalását.

(Az új adók.)

Áttérve a behozandó új adó nemekre, *Steiger* Gyula föltétlenül helyesli, hogy új forrásokat teremtsenek az öt százalékos iskolaadóval, a szódavizadóval és a bicziklire kivetendő adóval. Midőn azonban elfogadják a szódaviz-adót, kívánja, hogy adóztassák meg a pezsgőt is, még pedig a francia és magyar pezsgőt egyaránt ötven krajczárral pataczkonként. Nem tartaná helytelennek, ha a pénzügyminiszterhez föliratot intéznének, a főváros rézáre esedékes kártyaadó behozatalát is kérve.

Fenyvessy Adolf az iskolaadó tekintetében, amely minden kire ki lenne vetve, nem reméli, hogy a törvényhozás ezt a megadóztatást az állami tisztviselőkre is kiterjeszse. Javasolja, hogy szüntessék meg a fővárosi tisztviselőknél ezerkilencszázban életheleptetendő ötödéves pótlékát. *Hartenstein* Zsigmond határozottan helyteleníti a tisztviselők pótlékának megszüntetését.

Rácz Károly a tervbe vett adónemek behozatalához hozzájárul, de sem a kártya-adót, sem a pezsgő megadóztatását nem fogadja el, az utób-

bit azért, mert már amugy is erősen meg van terhelve. Az ötödéves pótlék megszüntetését ellenzi.

Weisz Berthold csak a pezsgő és a kártya megadóztatását fogadja el. Szükségessé tartja az iskolaadó novelláris uton való módosítását, hogy így mindenki fizesse.

Ludvig János kívánja, hogy mielőtt a pezsgő-adóra vonatkozó szahályzatot elfogadják, hallgassák meg a belföldi pezsgőgyárosokat is. A kártya-adó ügyét, kéri, adják vissza tanulmányozás végett a tanácsnak. A szikviz megadóztatásának a módjára nézve leghelyesebbnek tartaná, ha a szikvizgép termelőképessége vétetnék alapul, akként, amint az a szeszfőzésnél történik. Ez azonban attól függ, hogy a termelőképesség megállapítható-e vagy sem.

Halmos János polgármester megjegyzi, hogy a tisztviselők fizetése eléggé szép ugyan, de abból adóban, nyugdíjban sokat levonnak. Csak a saját fizetését hozza föl; 6 — mint polgármester — a levonások után, a névleges nyolczszázharminczhárom forint havi fizetése helyett csak hatszáznegyvennégy forintot kap. Így van ez a többi fizetéseikkel. A bizottság ezután az iskolaadó, szikviz- (pezsgő) és kerékpáradó behozatalához hozzájárult, ajánlva a tanács figyelmébe, hogy a kártyaadó behozatalának a módjait is tegye tanulmánya tárgyává.

A szódaviz-adó.

Az egész sajtó, az egész közvélemény felzúdult, mikor a fővárosnál a szódaviz-adó gondolata felvetődött és a tanács nem törődve se sajtóval, se közvéleménnyel, komolyan tervbe vette, hogy a szegényebb néposztálynak ezt az egyetlen italát — a néha fogyatékos tisztaságú káposztásmegyeri vizen kívül — palaczkonként egy krajczárral megadóztassa. A javaslat már az albizottságok között barangol. Ma már a pénzügyi bizottság tárgyalta. Itt-ott azt is pengetik, hogy ne a szódavizet, hanem a pezsgőt vessék adó alá.

Most a szikviz-gyárosok ipartársulata kérészt; a napokban körlevélben fordul majd a bizottsági tagokhoz — mivelhogy a tanácsnoki kívül az ipartársulatnak is lehet valami csekély mondani valója a hivatalos aktákban nagyon felmagasztalt új adó dicséretéről. Egyszerűen azt az ajánlatot teszi a tanácsnak, hogy ha a főváros azt hiszi, hogy a szikviz elbírja ezt a horribilis adót, amelynek párja Európában még az egyedürszági tárgyak között sincs, akkor a befektetett tőkék ellenében sajátítsa ki a gyárakat, és csináljon, ha tetszik — hatósági szódavizet. Öt évvel azelőtt még négy-öt krajczárral adta a gyáros a szikvizet palaczkonként, most a gyári ár legfőlebb két krajczár. A tanács ebből azt következteti, hogy a fogyasztás növekedett, holott öt év óta az ujonnan alapított szikvizgyárak egyetlen kivétellel mind elbuktak és a gyárak száma negyvenkettőtől tizenkettőre apadt. A gépberendezés, a közegészségügyi hatóság részéről megkövetelt drága arzenumentes kénsav, munkabér, kocsi stb. nyolczkilencz tízedrészt költik le a gyári árak, ami haszon volna, azt elviszik a szódavizes üvegek csempészői, orgazdái, akik vaggonszámra szállítják az üvegeket a vidékre.

A tanács tekintélyes összegre számít az új adóból, holott eddig, ha fél krajczárral próbálták is emelni a víz árát, óriási csökkenés állott be a fogyasztásban s le kellett mondani az áremelésről. Most egyszerre egy krajczárral szállna fel a víz ára, mert egy krajczár volna az adó üvegenként. Eddig nyolcz krajczár volt a víz köbmétere, most a vízmérő órák alapján tízennégy forintot fizetnének a városnak egy köbméterért, ami kiválóan alkalmas volna arra, hogy huszonnégy óra alatt minden gyárat beszüntessenek.

A köztörvényhatóság alaposan el szokott bánni az eféle javaslatokkal, s most az ipartársulat a bizottsági tagokhoz fordul, ne engedjék, hogy a közjóvédelem csekély és problematikus összeggel való emelése végett csödbe vigyenek egy hasznos és nagyon is költséges ipart, megfosszák a legszegényebb népet egyetlen olcsó egészséges élvezeti cikkétől.

Mindezeket egy memorandum fejt ki bőven, amelyet egy fenyegetett ipartestület dolgozott ki. Ők tudják a nagyon világosan ki is fejtik, hogy ez

adó igazságtalan, megöl egy tiszties ipart és a fővárosnak alig hoz figyelemre méltó hasznot.

Mi pedig emellett szomorúan látjuk, hogy ezt az adót is, mint minden súlyos terhet, kizárólag a szegény emberre róják. A gazdagabb néposztály is iszik ugyan szódavizet, de a Hungáriában és az Angol királynében, ahol egy hatost fizet a két krajczár ára vizért. Ha három krajczár lesz az ára, akkor is csak egy hatost fizet érte. Pedig a gazdag embernek nemcsak több pénze, de több itala is van, mint a szegénynek. Harminczféle drága pezsgője van, százféle finom bora, cognacja, likőreje. Egyiket se bántják, csak a szegény ember egyetlen üdítő italát.

Az is bosszantó, hogy a fővárosnál mindig csak a terhek emelésével és sohase a tékozlások megszorításával iparkodnak az egyensúly helyreállítására. Pedig legalább ötven helyen lehetne azt az összeget megtakarítani, amit ilyenképen egy ipar megölésével beszédni próbálnak. Csak egyet mondunk; a főváros valami kétszázezer forint ára gépolaját használ egy évben, és veszi hetven forintjával a mázsáját. A legjobb fajta kenőolaj harmincz-negyven forint a kereskedelemben. Aztán minek ez az irtózatok sok drága kenőolaj? Hiszen igaz, a kenés drága, — de okvetlenül olajjal kell kenni?

VIDÉK.

* (Képviselői beszámoló.) A keczeli kerület országgyűlési képviselője, dr. Tarajossy Sándor, tegnap tartotta beszámolóját választói előtt. Tizen-négy községből gyűltek össze a választók Hajóson, a kerület központjában. Dr. Tarajossy nagy tetszés közt beszélt a kiegyezés közgazdasági előnyeiről. Majd az obstrukciót és annak az országra háramló veszélyeit ismertette.

* (A szabadelvű párt győzelme.) A Nyitramegyében lefolyt megyebizottsági tagok választása a szavadelvűpárt fényes győzelmével végződött. Száznál szabadelvű párti tagot választottak be a vármegye törvényhatósági bizottságába. A többi pártok mindössze huszonkét jelöltet tudtak választani.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Esküdtszéki tárgyalások. Ebben a hónapban nem lesz több esküdtszéki tárgyalás. Deczem. ber hónapra hét esküdtszéki tárgyalás van kitűzve s valamennyit a főügyesség indította. E sajtópörök a következő sorrendben kerülnek tárgyalásra:

Deczember elsején: Reisz József és Tóth Imre ellen osztálygyűlésre való ígatás miatt.

Ötödiken: Molnár Endre és Neumayer Ede ellen nyilvános rágalmazás miatt.

Tizediken: Boroos János ellen nyilvános rágalmazás miatt.

Tizenkettediken: Hay Géza és Kiripolszky István ellen nyilvános rágalmazás miatt.

Tizenötödiken: Bolla Jenő és Somogyi János ellen osztálygyűlésre való ígatás miatt.

Tizenkilencediken: Mezői Vilmos ellen lázítás és ígatás miatt.

Huszonkettediken: Simonits József ellen osztálygyűlésre való ígatás miatt.

— Hradil Álfon. A dob-utcai rablógyilkost tudvalevőleg életfogytig tartó fegyházra ítélte a kuria, amely a budapesti büntető törvényszék kötéthalálra szóló ítéletét megváltoztatta. Csakhogy Hradilnak Bécsben is van még elintézetlen ügye, ahol egy Slavik Mária nevű asszonyt, akinél éjjeli szállást vett, egy kezeügyébe akadt vasruddal akart agyonverni. Az asszony az üttétől csupán eléljult, s ezt az alkalmat Hradil arra használta föl, hogy a szobában lévő értékeesebb holmikat magával vitte. Néhány bécsi lap nyomán a budapesti lapok is felemlítették, hogy Hradil még e hónap végén Bécsbe szállítják, ahol deczember hónapban tartják meg ellene a végtárgyalást rablás és gyilkosság kísérlete miatt. Amint azonban értesülünk, a budapesti büntető törvényszéknél erről mitsem tudnak, annyival kevésbbé, mert a bécsi országos törvényszék épen a múlt héten intézett átiratot a budapesti büntető törvényszékhez oly értelemben, hogy Hradil kiadatását egyelőre nem kívánja. Mit is akarhatnának tőle? Még öt évet kimondani rá az életfogytig való fegyház után?

— A sári-i bíróválasztás. Sárban két évvel ezelőtt a bíróválasztást megelőző éppen, amikor a szolgabíró a bírójelöltek neveit felolvasta, az egybegyűlt falusi nép olyan zendülést csapott, hogy a csendőrségnek kellett közbelépnie. Két választót agyonlőttek, egy pedig megsebesült. A nép azt hitte, hogy a szolgabíró a saját jelöltjei közül akar választani s egyre azt kiabálta:

— Ha adót tudunk fizetni, tudunk választani is a saját jelöltjeink közül. Agyon kell ütni a szolgabíró!

Ma volt a választás utójátéka a pesti déki törvényszék előtt. Összesen huszonnégy embert vádoltak hatóság elleni erőszak bűntettével s harminczvennégy tanu volt belőle a tárgyalásra. A vádlottak tagadták, hogy ők erőszakosan léptek volna fel a csendőrök és a szolgabíró ellen.

Rapcsák József vádlottól azt kérdezi az elnök, hogy ő mondotta-e azt, hogy agyon kell ütni a csendőröket és a szolgabírókat, mert nem a nép emberét jelölték a bírói tisztségre.

— Nem én, kérem, tekintetes törvényszék, én nem mondtam. Még a szájamat sem tátottam ki. (Zajos derűtség.)

— Hát azt sem tudja, ki mondta?

— Nem én, kérem, én semmirol a világon nem tudok. (Derűség.)

Kosztolányi Jánosné, a zendülés egyik áldozatának az özvegye, a bíróság kérdéseire azt feleli, hogy az egész bíróválasztásról semmit sem tud, csak akkor tudta meg a választás véres kiemelését, amikor a férjét halva hozták haza.

Petrányi Jánosné, akinek férjét szintén agyonlőtték, azt mondja, hogy az egész esetnek a szolgabíró jelöltje az oka.

Foresek, a szolgabíró jelöltje következik kihallgatásra, akit az összes vádlottak és a tanúk egy része látható elenszenéssel fogad.

Többeket megnevez a törvényszék előtt azok közül, akik a csendőröket támadták. Megemlíti Ujváry Jánost és Lovászikot, akik szintén benn voltak a tanácssteremben, amikor a csendőrök elsütötték fegyverüket és ők is izgatták a népet.

A vádlottak egyhangulag szemébe mondják Foreseknek: Hazudik! Nem igaz!

Az elnök figyelmezteti a vádlottakat, hogy ilyen kifejezést nem szabad használni, mire a vádlottak odaállanak Foresek mellé és öklüket feléje tartva kiabálják: Hazudik! Nem igaz!...

Az elnök csak nagynehezen tudja őket megfékezni.

Az elnök több tanu kihallgatása után a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

— Egy pohár sör. Az ó-budai Korona-kávéházban mulatott ez év elején Alfandrisz Ignác szobafestő, a mellette való asztalnál pedig Kandoletz András sörözött az öccsével, Istvánnal. Kandoletzék románul diskuráltak s Alfandrisz, aki szintén érti e zengzetes nyelvet, átszölt hozzájuk.

Kandoletz Istvánnak fölcillantak a szeméi:

— Hát te is tudsz románul?

— Tudok biz' én!

— No már ennek örülök — szólt Kandoletz István — nesze egy pohár sör, add meg a román nemzet egészségére.

— Ne adj annak! — mordult ekkor Kandoletz András az öccsére, aki meg is hajlott a bátyja tekintélye előtt s a sört, amelyre Alfandrisz már csucsorította a száját, visszatette az asztalára.

Ezzel egyideig nyugalom volt. Amikor utóbb Kandoletz András eltávozott, a korona-téren valaki hátulról nekirohant s három szurást ejtett rajta. A tettség gyanúja Alfandriszra esett, akit súlyos testi sértés miatt ma vont felelősségre a budapesti büntető törvényszék.

— Én az arcát nem láttam ugyan — mondta ma Kandoletz, de a támadó nem lehetett más, mint ő.

A törvényszék azonban Kandoletz egyéni véleményét nem tekintette mérvadónak és Alfandriszt bizonyíték hiján fölmentette.

— A hamis tanu. Őt ére már, hogy Serly Lajos, aki sokfelé próbált szerencsét, Ó-Budán is színészdirektoroskodott, tavaly pedig Londonban nyomorgott a zenekarával. Egerváry Gézával, a Vigadó bérőljével egy állapodott meg, hogy a Redout-ban tartandó táncszigalmakra ő adja a zenekart. Ez azonban csak szóbeli megállapodás volt. Ez alkudozások folyamán Szudry Gyula, aki allandóan árnyék gyanúját kísérte Serlyt, több ízben zaklatta Egerváryt, adjon neki egy nyilatkozatot Serly számára oly értelemben, hogy ő az összes

téli vigalmakra szerződtette a Serly-féle bandát. Ez a nyilatkozat azonban — erősítette Szudy — semmire sem kötelez, csak éppen reklám-cieszen Serlynek, akit ez alapon más mulatságokra is szívesebben szerződtetnek. Erre Egerváry kiállította a nyilatkozatot, de azzal a figyelmeztetéssel, hogy csakis reklámnak fogják használni. Történt azonban utóbb, hogy Egerváry két estélyre más zenekart hívatott, mire aztán Serly fogta a Szudy által neki átadott nyilatkozatot és 360 forint erejéig bepörölte Egerváryt. A polgári pör folyamán Szudy eskü alatt vallotta, hogy Egerváry a nyilatkozatot semmiféle megszorítással nem kísérte, mire a bíróság a bérlet el is marasztalta a peres összegben. Most Egerváry hamis tanuszkodás miatt büntető feljelentést tett Szudy Gyula ellen, akit ma vont felelősségre a törvényszék. Agoraszó Péter elnöklése alatt. Kihallgatniuk a panaszt meg az apósát, Rémi Róbertet, dr. Grosz Sándort és még néhány kifogástalan tanut, akik valamennyien terhelőleg vallottak a vádlott ellen. A törvényszék Szudy Gyulát kéthavi fogságra és husz forint pünzbüntetésre ítélte.

— Felségsértő esernyőkészítő. Berlinből táviratozzák, hogy Oldenburg esernyőkészítőt felségsértés miatt három évi fogságra ítélték. Az eset nagy feltűnést keltett. Oldenburg azzal dicsekedett, hogy a sors arra jelölte ki őt, hogy Vilmos császárt Palesztinából való hazautaztatásban megölje.

A HIVATALOS LAPBÓL

Kinevezések. A budapesti ítélő bíró elnök dr. Balás Dezső és Vámosy György ügyvédjelöltek a budapesti ítélőtábla kerületére díjas joggyakornokokká, a lugosi pénzügyigazgatóság újabb Surányi Lajost a lugosi pénzügyigazgatóság díjtalan kezelési gyakornokká, a zombori pénzügyigazgatóság Balázs János szabadkai lakost díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki a szabadkai adóhivatalhoz, a nagyvárosi pénzügyigazgatóság Szeghly Lajos középiskolát végzett tanult a szatmári adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká, a nagyikindai törvényszék Krátsák Sándor nagyszentmiklósi lakost a nagyszentmiklósi járási bíróság mellé a szék és német nyelvűekre néző szóbeli tolmácsolásokra állandó hites tolmácsná nevezte ki.

Pályázatok. (Budapesti Közlöny 272. szám.) Két fogalmazói állásra a zalaezerszegi pénzügyigazgatóságnál, több pénzügyi fővigyázói és vigyázói állásra a zombori pénzügyigazgatóságnál, több szolgai állásra a pécsi posta- és táviratigazgatóságnál, kalaszeri iratért kezelő irodatiszti állásra az ungvári pénzügyigazgatóságnál, adótiszt állásra a temesvári királyi adóhivatalnál, végrehajtói állásra a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál, írnoki állásra a szatmári törvényszéknél, albírói állásra a pancsovai törvényszéknél, aljegyzői állásra a nagyikindai törvényszéknél van pályázat kiírdetve.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Gelsenkirchen, november 25. A gelsenkircheni bányatársulat üzemfőnöke a folyó év október havában 753.196 márkával, a szeptember havi 744.169 márkával és az 1897. október havi 566.819 márkával fölsőleggel szemben.

Bécs, november 25. Az osztrák Landerbank a következőket teszi közzé: A legutóbbi időben tárgyalások folytak a Landerbank és a Schuckert és társa-féle villamosági részvénytársaság között a nevezett banknak a bécsi Schuckert-féle gyárban és a bécsi helyi-érdekű vasutakban való részesedése céljából. A tárgyalások immár határozott megállapodásokra vezettek, amelyeknek formális jóváhagyása a legközelebbi napokban fog megtörténni.

Berlin, november 25. A birodalmi bank kimutatása 1898. november 22-ikéről:

Aktív: Értékpapírok 10,991.000 márkával (— 4,057.000). Váltak 849,416.000 márkával (— 17,492.000). Lombard-követelések 77,423.000 márkával (— 8,027.000).

Birodalmi pénztárjegyek 22,640.000 márkával (— 573.000).

Más bankjegyek 10,991.000 márkával (— 4,057.000). Váltak 849,416.000 márkával (— 17,492.000).

Lombard-követelések 77,423.000 márkával (— 8,027.000).

Értékpapírok 8,248.000 márkával (— 437.000).

Egyéb aktívák 58,250.000 márkával (— 3,415.000).

Passzív: Résztvevők 120,000.000 (változatlan).

Tartalékalapok 30,000.000 (változatlan).

Jegyforgalom 1113,662.000 márkával (— 41,553.000).

Egyéb napiesedékessegek 511,703.000 márkával (+ 44,775.000).

Egyéb passzívák 32,172.000 márkával (+ 1,087.000).

New-York, november 25.

	nov. 25. cents	nov. 23. cents.
Buza deczemberre	74 ¹ / ₂	74 ¹ / ₂
„ áprilisra	75 ¹ / ₂	75 ¹ / ₂
„ májusra	71 ¹ / ₂	71 ¹ / ₂
Tengeri deczemberre	38 ¹ / ₂	39

Chicago, november 25.

	nov. 25. cents	nov. 23. cents
Buza deczemberre	66 ¹ / ₂	67 ¹ / ₂
Tengeri deczemberre	32 ¹ / ₂	33 ¹ / ₂

Ipar- és kereskedelem.

Országos iparegyesület. Az egyesület házi ipari szakosztályának tegnapi ülésén dr. Kovács Gyula alelnök jelentést tett a szakosztálynak a működési programjának egyes pontjainak megvalósítása érdekében az elnökség által tett intézkedésekről. Gaul Károly a házi ipari törzskönyvet teszi szóvá és kíváncsian mondja, hogy a törzskönyv újabb adatokkal hivatalos uton kiegészítessék, mire a kereskedelemügyi miniszter figyelme felhívandó volna. Felterjesztés volna továbbá intézendő a kereskedelemügyi miniszterhez egy házi ipari múzeum létesítése ügyében is. Ráth Károly dr. Kovács Gyula alelnök és Ghyezy Béla elnök pártoló fölszólalása után a szakosztály mindkét indítványt egyhangulag elfogadja. Ráth Károly felhívja a szakosztály figyelmét a beszercebányai kamara által a megyei házi ipari múzeumok létesítése érdekében indított mozgalomra és javasolja, hogy a kezdeményező kamarától átiratban kérjen a szakosztály részletes információt. Javasolja továbbá, hogy hölgy választmányt is alakítsa a szakosztály. A szakosztály elfogadja Ráth indítványát és a vidéki házi ipari múzeumok kérdésének érdemleges megvitatását egyik következő napirendjére tűzte ki.

A próbavágatás. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben a próbavágatás dolgában értekezlet volt, amelyen a mézszáros-ipartestület, valamint a hentes-ipartestület küldöttei is résztvettek. A fővárosi képviselőtársaságban Preussner közbizgólidi igazgató jelent meg. Többek felszólalása után Forster Géza, az O. M. G. E. igazgatója elmondta, hogy az egyesület ezzel a próbavágatással össze kívánja kötni a különféle fajta marhák vágatását. Ily módon arról is meg lehetne győződni, hogy mely állatok alkalmasak a hizlalásra, s hogy a különféle takarmányokkal való etetés következtében mennyit veszít az állat élő súlyából. Az adatok összeállítására egy bizottságot küldött ki az értekezlet. A fővárost szintén fel fogják kérni, hogy küldjön ki valakit a bizottságba, amely legközelebb vidékre megy s különféle istállóokban szerzi be a próbavágatásra szükséges állatokat.

Kőbányai sertéspiac, nov. 25. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül súlyban) 47-5-48-5 kr.-ig. Közép (páronként 300-400 kilogramm súlyban) 46-47 krajczár. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felül súlyban) 49-5-50 kr.-ig. Közép (páronként 251-320 klgig terjedő súlyban) 50-50-5 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 50-5-51 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felül súlyban) 48-5-49 krajczár, közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) 48-48-5 krajczár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 47-47-5 krajczár. Sertéslétszám: 1898. nov. 23. napján volt készlet 36846 darab, nov. 24-én felhajtott 1043 db, november 24-én elszállított 350 darab, november 25-ére maradt készletben 37589 darab. A hizott sertés üzlet irányzata lanyha.

Budapesti konzum-sertésvásár, nov. 25. A ferenczvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvásárra 1898. nov. 24-én érkezett 1259 drb. Készlet 458 darab, összes felhajtás 1717 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 961 drb, elszállítottan maradt 756 drb. Napi árak: 120-180 kilós 44-5-47 kr, 220-280 kilós 46-48-5 krajczár, 320-380 kilós 47-49 kr, öreg nehéz 44-47 krajczár, malacz 38-42 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Pénzügy.

A földhitelintézet új igazgatója. A Magyar földhitelintézet felügyelő-bizottsága mai ülésében töltötte be az Arany László halálával üresedésbe

	Faj	Ar 100 kilo-grammonként	
		Féaz	Arz
		ért	ért
Dísznévén ingyen hordó	budapesti vidéki	57,— —,—	57,50 —,—
Szalonna	magyar la légerszárlott vidéki városi légerszárlott, 4 darabos	49,— 48,50	49,50 50,—
	8	56,—	57,—
	füstölt	—,—	—,—
Szálla Kéz Ára Zsíkkal együtt gőgsúlytízta súly helyett	boszniai, 1897. évi	—,—	—,—
	usance-mínőség	7,25	7,50
	120 darabos	8,—	8,50
	100	14,50	15,—
	85	7,—	7,25
szarbiai,	usance-mínőség	8,75	9,—
	100 darabos	14,25	14,75
	85	—,—	—,—
Szálla Nataidőre Mínőség 600grammonként	boszniai,	7,50	7,75
	usance-mín.	9,25	9,50
	120 darabos	15,25	15,50
	100	7,25	7,50
	85	8,75	9,25
szarbiai,	usance-mín.	14,50	15,—
	100 darabos	—,—	—,—
	85	—,—	—,—
Szállva Kéz Ára ingyen hordó	szlovéniai 1897	14,50	15,—
	szarbiai 1897	12,50	13,—
Szállva Nataidőre ingyen hordó	szlovéniai	—,—	—,—
	szarbiai	—,—	—,—
Maromag	Jucerna magyar, 1893	48,—	58,—
	vörös aprózott 1893	48,—	45,—
	vörös közepes 1893	48,—	60,—
	vörös nagy 1893	51,—	68,—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, november 25. A vásári forgalom: *Hus-* nál forgalom élénk, árak szilárdak. *Baromfi-* nál élénk, árak szilárdabbak. *Halban* élénk, árak szilárdak. *Tej és tejtermékek*nél lankas, árak változatlanok. *Tojás*nál lankas, árak csökkentek. *Zöldségnél* élénk. *Gyümölcsnél* élénk, árak változatlanok. *Fűszereknél* csendes. Időjárásborult, esős. A központi vásárcsarnokban nagyon eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: *Hus.* Marhahús hátulja I. 52—54 frt. II. 43—52 frt. Birkahús hátulja I. 33—49 frt. II. 34—38 frt. Borjúhús hátulja I. 56—66 frt. II. 50—64 frt. Sertészsír 50—52 frt, vidéki 36—46 frt. (Minden 100 kil. nkint.) Kolbász füstölt 50—80 kr (kilónkint). Sertészsír hordóval 57.0—58.5 frt (100 kilónkint). — *Baromfi (élő).* Tyúk I pár 1.00—1.30 frt. Csirke I pár 0.60—1.20 frt. Lud hízott kilónkint 50—54 kr. — *Különtélek.* Tojás I láda (1440 db) 39.0—40.0 frt. Sárgarépa 100 kötes 1.60—3.50 frt. Petrezselyem 100 kötes 1.40—1.60 frt. Lencse m. 100 kiló 7—9 frt. Bab nagy 100 kiló 7—9 frt. Paprika I. 100 kiló 30—60 frt. II. 20—30 frt. Vaj I rendű kilónkint 0.85—0.90 frt. Tészta-kilónkint 0.95—1.10 frt. Burgonya, rózsá, 100 kiló 1.50—1.80 frt. *Halak.* Harcsa (élő) 0.60—0.80 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.50—0.80 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.20—0.40 frt.

Szesz.

Budapest, november 25. Finomított szesz nagyban 54.—54.1/2. Finomított szesz kicsinyben 54.25—54.50, Élesztő szesz nagyban 54.50—55.—, Élesztőszesz kicsinyben 55.1/2—55.25, Nyersszesz adózva nagyban 53.—53.1/2. Nyersszesz adózva kicsinyben 53.25—53.50. Nyersszesz adózatlan (exknt) 14.—14.50. Denaturált szesz kicsinyben 21.50—21.75. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, az árakat Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, november 25. *Kontingens nyersszesz* azonnali szállításra 17.70 forintig kelt el. Zárlat-jegyzés azonnali szállításra 17.50—17.80 forint.

Prága, november 25. *Adózott tripló-szesz* 53.1/2—53.25 forint, adózatlan szesz 17.25 forint azonnali szállításra kelt el.

Triest, november 25. *Kiviteli szesz* tartályokban szállítva román és magyar áru 12 frt, cseh áru 11.—11.25 forint 90% hektoliterenként nagyban.

Brünn, november 25. *Exkontingens szesz* változatlanul jegyeztek.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDEK.

Bécs, november 25. Az üzlet szilárd és a vételkédv kielégítő volt. Kötetelt: buza tavaszra 9.71—9.70—9.74 forinton, zab tavaszra 6.25—6.27 forinton, tengeri május-juniusra 5.17 forinton, rozs tavaszra 8.65—8.67 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDEK.

Bécs, november 25. Az előtőzsdén kedvező irányzat mellett egyes helyi értékek emelkedtek, mivel a prolongáció nagyobbbrészt be van fejezve. A déli tőzsde szilárd maradt és a zárlat sem változott, jöllehet Berlinből a magánkamatláb emelkedését jelentették.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 353.12—353.35, Anglo-bank 153.75, Union-bank 290.—, Osztrák-magyar államv. 352.82—353.25, Déli vasut 68.75, Tramway 550—560.—, Török dohány 123.50—123.75, Alpisi bányá 177.—180.50, Prágai vasipar 912—920, Fegyvergyár 198.—200.—, Májusi járadék 100.95, Osztrák koronajáradék 101.15, Török sorsjegy 58.60—58.80, Német márka 58.97 forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 354.50, Anglo-bank 154.—, Bankverein 261.—, Union-bank 290.75, Länderbank 224.—, Osztrák-magyar államvasut 354.75, Déli vasut 68.75, Elbevolgyi vasut 258.—, Észak-nyugati vasut 242.—, Török dohányrészvény 125.—, Alpisi bányá 188.20, Májusi járadék 100.95, Török sorsjegy 58.75, Német márka 58.97, Fegyvergyár 199 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4.2%-os papíráradék 101.—, 4.2%-os ezüstjára-dék 100.85, 4%-os osztrák aranyjáradék 120.05, Osztr. koronajáradék 101.25, 1860. sorsjegy 140.50, 1864. sorsjegy 197.50, Osztrák hitelsorsjegy 200.—, Osztrák hitelintézet részvény 354.50, Angol-osztrák bank 154.—, Union-bankrészvény 290.—, Bécsi Bankverein 261.—, Osztrák Länderbank 224.—, Osztrák-magyar bank 910.—, Osztrák-magyar államvasut 355.50, Déli vasut részvény 69.—, Elbevolgyi vasut 257.75, Dunagőzhajózási részvény 440.—, Alpisi bányarészvény 133.—, Dohányrészvény 124.25, 20 frankos 9.55, Császári kir. vert arany 5.72, Londoni váltóár 120.50, Német bankváltó 58.92, Tramway 564.—, Az irányzat szilárd.

Bécs, november 25. A déli tőzsde zárlata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 354.37, Anglo-bank 151.25, Bankver., 261.50, Union-bank 290.50, Länderbank 244.—, Osztr.-magyar államvasut 355.50, Déli vasut 68.87, Elbevolgyi vasut

257.75, Északnyugati vasut 242.75, Török dohányrészvény 123.50, Alpisi bányá 188.10, Májusi járadék 101.—, Török sorsjegy 58.75, Német márka 58.97 forint.

Frankfurt, november 25. (Zárlat.) 4.2%-os ezüst-járadék 85.30, 4%-os osztrák aranyjáradék 101.50, 4%-os magyar aranyjáradék 101.60, magyar koronajáradék 97.90, osztrák hitelintézet részvény 298.50, osztrák-magyar bank 767.—, osztrák-magyar államvasut 298.25, déli vasut 61.75, bécsi váltóár 169.41, londoni váltóár 204.32, Párisi váltóár 805.25, bécsi Bankverein 220.25, Union-bank részvény —, villamos részvény 132.10, 3%-os magyar arany-kölcsön 87.40, Alpisi bányarészvény 154.—, 4.2%-os papíráradék 85.30. Az irányzat szilárd.

VIZÁLLÁS.

— November 25-én. —

Folyó	Vízmerés	Vízállás reggel	Áradás v. apadás	Folyó	Vízmerés	Vízállás reggel	Áradás v. apadás
Duna	Schärding	+ 022		Tisza	M.-Sziget	+ 020	
	Passau	+ 105			Tisza-Ujlak	+ 032	
	Bécs	+ 188			V.-Nemény	+ 111	
	Pozsony	+ 070			Csep	+ 190	
	Komárom	+ 104			Tolaj	+ 101	
	Budapest	+ 061			Szolnok	+ 096	
	Kecsk	+ 017			Csongrád	+ 152	
	Paks	+ 006			Szeged	+ 092	
	Mohács	+ 006			Tilul	+ 040	
	Ujvidék	+ 006			Dobó	+ 080	
	Zimony	+ 039			Szatmár	+ 026	
	Pancsova	+ 009			Latorca	+ 012	
	Báza	+ 006			Labroza	+ 010	
	Orsova	+ 084			Ung	+ 029	
	Holohau	+ 040			Barla	+ 029	
	Zsolna	+ 007			Zemplén	+ 092	
	Szabad	+ 008			Zsolca	+ 183	
	Kiskajvár	+ 023			Herád	+ 052	
	Sárvár	+ 144			H.-Nemz	+ 020	
	Győr	+ 018			B.-Ujlak	+ 006	
	Zákány	+ 034			Sah. Kör.	+ 026	
	Bécs	+ 034			Nagyvárad	+ 015	
	M.-Szardab.	+ 020			F.-Kőr.	+ 026	
	Zágráb	+ 040			Feh. Kör.	+ 010	
	Sziszec	+ 135			H.-Kőr.	+ 030	
	Bitrovica	+ 109			Gyoma	+ 041	
	Károlyvár	+ 435			Gy.-Földv.	+ 164	
	Novi	+ 000			Arad	+ 033	
	Banjaluka	+ 010			Makó	+ 026	
	Dobuj	+ 000			K.-Konty	+ 085	
	Zwornik	+ 000			Temosvár	+ 085	
					N.-Becskor.	+ 060	

Jelek magyarázata: * = Jéges víz; + = Otlet; — = J alul; < = áradt; > = apadt; f = köteges.

Megjegyzések: Az ország legnagyobb részében volt csapadék; maximum Selmecsházyán 20 mm.

A Duna apad, csak Budapest és Drenkóválnál mutatkozik jelentéktelen áradás. — A Tisza felső szakaszán T.-Ujlakig és Száva felső szakaszainak áradó jellegűek.

Felelős szerkesztő: Kálnoki Izidor.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. november 25-én.

Állampapírok.		penz	ár	penz		ár	penz		ár	penz		ár
Aranyjáradék jár. adóment. 4%	119.75	120.25	4% egyenlő v. 210 kor.	59	100	Magyar általános tkpénztár.	318	320	Első magy. gyapfom. és bizt. r.-t.	420	430	
Koronatérh. jár. adóment. 4%	57.75	58.25	5% Arad. p. tkpénztár. 40 évre	100	100	Magy. orsz. központi tkpénztár.	802	807	Első magyar részvénytörzsdő	1315	1340	
1889. évi államv. ar. kölcsön 4%	83	85	5% Erdély. m. j. tkpénztár.	100	101	Pesti hazai első takarékpénz.	3200	3230	Első magyar sertiőshizáló r.-t.	265	270	
1889. évi orsz. kölcsön	119.50	120.50	4% egyenlő v.	58.50	99	c) Biztosító társaságok.			Első magy. szállítási váll.	140	150	
Vaskapu-kölcs. ar. adóment.	81.50	82.50	4% Horv. szlav. orsz. j. tkpénztár.	100	101	Bécsi biztosító társaság.	210	220	Első magyar szállító r.-t.	235	240	
1870. évi nyereség-kölcsön	152	155	5% Magyarországi áll. takarékpénz.	182	185	Bécsi élet- és j. bizt. intézet	270	280	Első pesti spodium és szent. gy.	135	140	
Magyar regale-kör. kötv.	180.25	181	5% Magyarországi földhitelezet.	184.50	103	Fonecti pesti biztosító intézet	3253	3303	Fiuneti rizsi. és rizskam. gyár.	1500	1510	
Horv.-Szlavon	180.25	181	5% Osztrák földhitelezet. ny. k.	120.60	121	Lloyd magyar vízszontbiztosító	101	103	Gschwindt-féle szeszgyár.	465	475	
Magyar földterület. kötv.	180.25	181	5% Temesvári első tkpénztár.	180	101	Magyar jég és vízszontbiztosító r.-t.	63	71	Kőbányai királyi szűző r.-t.	48	48	
Horv.-Szlavon	180.25	181	4% egyenlő v.	99.25	100	Nemr. baleset-munkabizt. r.-t.	137	140	Kőbányai polgári szűző r.-t.	88	91	
Tiszai és szegedi nyer. kölcs.	120	125	Elsősébségek.			Pannónia vízszontbizt. intézet	850	875	Magy. csukoriparr. t. B. előjoga	157	168	
Aranyjáradék, adóment. osztr.	101.25	101	4% Adria m. kir. teng. haj. r.-t.	100	101	d) Malmok.			Magyar fém- és lámpaárugyár	133	135	
Koronatérh. járadék osztr.	165.50	167.50	4% Budapesti közúti vasp. r.-t.	97.40	98	Concordia gőzmalom r.-t.	380	310	Magyar villamosági r.-t.	132	133	
Államssorsjegyek 1854. évből	140	141	4% Bpest villamos városi vasut	98.50	99	Erzsébet gőzmalom társaság	695	700	Nemzetközi villamosági társ.	318	302	
1880. évi	140	141	4% Budapest-pesti vasut.	96.50	97	Luiza gőzmalom részv. társaság	29	295	Nemzetközi wagonkölcs. r.-t.	602	610	
1884.	140	141	4% Kassa-od. vasut 1899. ezüst	99	100	Pesti hengerítőmalom-társaság	170	172	a) Közlekedési vállalatok.			
6% Bolgár államv. kölcsön.	31.50	32.50	4% egyenlő v. 1899. arany	120	121	Pesti molnár és szőlők. gőzmal. r.-t.	680	610	Adria m. kir. teng. haj. r.-t.	218	219	
6% Szerbiai nyer. kölcs. 100 ft.	31.50	32.50	4% egyenlő v. 1891. ezüst	99	100	Pesti Victoria gőzmalom r.-t.	244	246	Budapesti alkut-társulat.	399	399.50	
(felb.)	31.50	32.50	4% egyenlő v. 1891. arany	120	121	Pesti molnár és szőlők. gőzmal. r.-t.	244	246	Budapesti közúti vaspálya.	250	255	
4% Budapesti tör. kölcs.	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	e) Bányák és téglyagyarak.			Ugyanaz. élv. egy.	223	224	
4%	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Budapesti-alk. lőporgyár	178	185	Budapesti villamos városi vasut	273	275	
4% Temes-bányavölgy v. m. t.	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Egyesült légia- és szénbány. r.-t.	85	87	Bpesti jégst. palotai villam.	72	74	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Északon. egyes. szénb. és ipv.	131	132	Első osk. k. szab. dunagőz. társ.	440	445	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Felsőmagy. bányá és kohó r.-t.	102	104	Kassa-od. bányai vasut.	188	189	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Istrán téglyagyár részv. társaság	76	79	Magyar-gácsoragyi vasut.	212	214	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Kassa-somori kősz. r.-t. d. elis.	24	26	Magyar nyugati vasut.	213	214	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Kőbányai gőztéglyagyár-társulat.	730	735	Máramarosú sóvasut. els. részv.	96	97	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Kőszénbánya- és téglyagyár r.-t.	330	335	Déli vasut.	69	63.50	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Magyar aszfalt részv. társaság	213	218	Osztrák-magyar államvasut.	355	355.50	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Magyar alk. kőszénbánya r.-t.	70	80	Sorsjegyek.			
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Magyar kerámiaipari gyár részv. társ.	150	154	Bazilika-sorsj. osztr. felülbély.	6.40	6.90	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Salgótarjáni kőszénbánya r.-t.	605	607	Bécsvárosi nyer. kölcs. 1874. évi	174	176	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Ujlaki téglyagyár és mészkő r.-t.	236	237	Budavárosi sorsj. osztr. felülb.	63.25	64.25	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	f) Vasutak és gőzgyárak.			Jé-sziv egy. sorsj. osztr. felülb.	3.70	4.10	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Első magy. gazdasági gőzgyár.	160	165	Magy. vör.-kor. sorsj. o. felülb.	10.50	11	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Danubius m. hajó- és gőzgy. r.-t.	95	97	Olasz vör.-kor. sorsj. osztr. flutb.	11.60	11.90	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Ganz és t. vasut. és gőzgyár.	2175	2180	Osztrák vör.-kor. sorsj. osztr. flutb.	19.50	20	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Nicholson gőzgyár.	107	110	Osztrák hitelintézetli sorsjegy.	20	20.5	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Újmagyar-alk. vasut. r.-t.	269	269	Pálffy-sorsjegy.	62	63.25	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Schlick-féle vasut. és gőzgy. r.-t.	214	217	Pénznamek.			
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Weitzer J. gőz- és vasgy. r.-t.	250	253	Arany	5.70	5.75	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	g) Különböző vállalatok.			20 frankos vagy 8 ftios.	9.53	9.57	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Athenaeum irod. és nyomd. r.-t.	375	380	20 márkás	11.78	11.82	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Franklin-lépcső	275	280	Ném. bir. v. egyenért. bankj. 100 m.	58.95	59.15	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Kormos-műintézet	90	95	Francia bankjegy (100 frank).	47.60	47.80	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Pallas irod. és nyomd. r.-t.	190	195	Váltók árnyaloma (látra)			
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Pesti könyvnyomda részv. társ.	1500	1550	2 1/2% London 10 font start.	120.50	120.95	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Általános vagyonkezel. társulat.	830	840	4% Német bankplaczkok 100 m.	58.97	59.17	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Budapesti áll. villamosv. társ.	110	111	5% Olasz bankplaczkok 100 lira	44.46	44.65	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103	Első magyar befektető r.-t.	145	147	2% Páris 100 frank	47.60	47.80	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103				4% Svájci bankplaczkok 100 frank	47.37	47.57	
	97.75	98.75	4% Magyar 1891. arany	103	103				5 1/2% Szentpétervár 100 rub.	127	128	

SZÍNHÁZAK.

Budapest, 1898. szombat, november 26-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Évi bérlet 23. Havi bérlet 23.
Másodszor:

Fekete vér.

Díjazta 5 felvonásban. Itta Jókai
Mór.

Személyek:

Anna gróf...
Bárány Zoltán gróf...
László Simon báró...
Czuczma, mérnök...
Párkai Pál...
Gáster, felesége...
Pál...
Péti...
Manga...
Lebegut Ottó...
Fruzsina, assz...
Miklós Marton...
Vasvári...
Ákos, a felesége...
Kürtty, apja...
Jánosvári Árpád...
Kafáski György...
Jean, komornyik...
Narcisz

Kezdet 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Évi bérlet 128. Havi bérlet 14.
Zilahiné-Singhofer Vilma assz.
vendégfeltevével

Carmen.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét
szerzette Bizet. Szövegét Merimee
Prosper beszélye után írták
Meilhac és Halévy L. fordította
Abrányi Emil.

Személyek:

Don José, tizedes...
Escamillo...
Bancario...
Remendado...
Zuniga, hadnagy...
Morales...
Lilas Pastia...
Carmen...
Micaela...
Frasquita...
Mercedes

Kezdet 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Bírhá Luiza asszony mint vendég
Másodszor:

Az édes.

Népszínmű 3 felvonásban. Itta
és zenéjét szerzette Ifj. Bokor
József.

Személyek:

Özvegy Pöreg...
Sárika, leánya...
Hezseg Dani...
Galamb Ferő...
Huszár Benő...
Mándruv Anna...
Füze Péter...
Kökler Pista...
Júlia...
Örök

Kezdet 7 órakor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Otthon.

Színmű. Itta Szudermancz
Herman. Fordította: Márkus
Miksa.

Kezdet 7 órakor.

Sabaria-kávéház

Dohány- és Nyár-utca sarkán.

Ma és mindennap hangverseny

Hölgy-zászlóalj

FLORENCA kisasszony és Kallenecker Gusztáv
harmester vezetése alatt álló kedvelt női zenekar.
Kifűnő italok és ételek legmérsékeltbb áron.

Számos látogatást kér

SPITZ SAMU, kávé.

Rum, finom likörök,

mézbor és mézlikör.

Bárki hideg után minden kávéval nélkülözhetetlen
minőségben előállított. Dugók. Gummitűk. Minden
borbortegység elleni szerek. Kézmosó szappan és ártap
ingyzen.

Watterich A., Budapest.

5. Dohány-utca 5.

ALAPITTATOTT 1889. ALAPITTATOTT 1889.

FOGAK

2 fogtűvel, kezeltél, hogy a
gyökérrel el tudod távolí-
tani, szájpadlással a száj-
nyílás (hüvely) Fogtűzés
fájdalmat nélkül. (Cocain-
injection.) Igen tartós fogtűzés. — Fogtűzésre
illő betegek, melyek a szájpadlást felfüggesztik
235

Fogorvos dr. NEUFELD,

Budapest, Kossuth Lajos-u. 4. Dreher-palota.

Vasár- és ünnepnapokon délután 4-5 óra.

Szinházi műsorok.

	Nemzeti Színház	M. Kir. Operaház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar Színház	Vár Színház
Vasárnap d. u.	Hamlet	—	Aeneas papa	A baba	Gécák	—
Este	Fekete vér	Bánk bán	Katonák	Az édes	Garasos kisasszony	—

PROPELLER-szálloda.

Budapest, VI., Sziv-utca 52.

Andrássy-ut és Podmaniczky-utca között.

Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására
hozni, miszerint fent nevezett cím alatt szállodát nyit-
tottam.Az izlésesen berendezett szobák 30 krtól feljebb
állnak a t. közönség rendelkezésére.

Kifűnő konyha.

Pontos kiszolgálás

Kifűnő tisztelettel
a szálloda-tulajdonos.

Jelenleg

következő árak adatkak el.

PFEIFER VILMOS

partie-áruház,

Budapest, Váci-körút 5.

1 vég 30 rőfös rumburgi vászon 5.60
1 vég 50 rőfös rumburgi vászon 9.50
1 vég 30 rőfös rumburgi kanavász 4.75
1 vég 30 rőf chiflon jó minőségű 4.75
1 vég 30 rőf czernavász 4.50
1 hat személyre fehér damaszt teríték 2.50

Jó minőségért a régi jó hírből fennálló
ezég kezeskedik.

Új jégpálya a Tattersallban

(Károly-Kerepesi-ut 17. szám.)

A keleti pályaudvari (ezikotai) villamos kocsikkal
minden 5 perczen direkt közlekedés. Az újrendszerű
pályafestés legcélszerűbb fagygyal biztos jég. Teljes
comfort. Idényjegyek 4 frt, diákoknak 3 frt, kiserő-
nek 2 frt, napi belépti jegy 50 kr. Családoknál mér-
seklés. Előjegyzések a Tattersall irodájában.

MINDENÜTT KAPHATÓ

RÉTHY FELE

PEMETEFÜZÜKORKA

LEGJOBB

rekedtég

kohóges és

hurutellen.

1 doboz ára 30 kr. 5 doboz bérmentes 1 frt 50 kr.
Szétküldés:
RÉTHY BÉLA gyógyszerész Békés-Csabán.

Finom női fehérneműket és

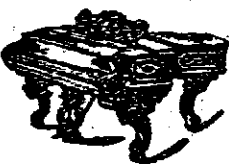
menyasszonyi kelengyékét

juttatás árban, legnagyobb választékban ajánl

Kanitz Ferencz és Tsa

szepességi vászonraktára

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

10 forint

egy zongora

hangolása és karbantartása
egész évre.

Egyszeri hangolás 2 forint.

Sternberg Armin és Testvére

cs. és kir. udvari szállítók.

Zongoratermek:

Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körútsarkán)

ZENEPALOTA.

Palais Royal

a fő- és székváros legnagyobb áruháza

ORLAI SÁNDOR perzsa csász., spanyol kir. ndv. szállító

Budapest, Koronaherczeg-utca 8. sz.

a következő cikkekét gyári árban ajánlja:

Nászajándékok, chinai ezüst-árak,
finom bronz-árak, disz-órák, gyé-
mántutáztatu ékszerek vál. foglalatban,
valódi párisi legyezők, bördisműárak,
ezüstbotok, bőrvék (gürtel), szalag-
bárony-, arany- és fémvök.

A feltaláló Dr. Meidinger tanár által kizárólag birtokított

Meidinger kályhagyár

Heim H., Budapest és Bécs

cs. és kir. udvari szállító.

Kifűnő hírnevű cs. s kir. kiz. szab. kályháink

MEIDINGER-OFEN

H. HEIM

valóságban osakís főkönyvben

Budapesten, Thonet-udvar, kaphatók.

!!Jelzőablak!!

köszölgelző-, utjelző-, utcztáblákat és házszámokat
domboruan préselt vaslemezből, vagy simán
erős vaslemeze írva legszebb legértékesebb kivitelben a
legelősebb árak mellett készít

Spitzer József Sándor

ezimfestészet és domboruan préselt ezimtbla
gyártó-telepe

BUDAPESTEN.

Iroda: IV. ker., Károly-körút 24. sz.

Megrendelések az ország bármely vidékére pontosan
eszközölteknek.

A nagy krach!

New-York és London az európai szárazföldet sem
hagyták kíméletlenül és így egy nagy ezüstárú-gyár
kényesre ívra egész közéletét a nyaköröknek nagyon
csékély megtérítése ellenében eladni. Ez vagyok felhal-
mazva ezen meghízás keresztülrítelté. Ezután fogva min-
denkinek megküldöm a következő tárgyakat csupán
frt 6.80 megtérítése ellenében, és pedig:

6 db legfinomabb asztali kóst. valódi angol, pengével,
6 db amerikai szabadalmazott ezüst-évkönyv,
6 db amerikai szabadalmazott ezüst-évkönyv,
12 db amerikai szabadalmazott ezüst-évkönyv,
1 db amerikai szabadalmazott ezüst-évkönyv,
1 db amerikai szabadalmazott ezüst-évkönyv,
2 db amerikai szabadalmazott ezüst-évkönyv,
6 db angol Victoria-évkönyv,
2 db feltűnő kóst. asztali gyertyatartó,
1 téaszűrő!

44 db összesen csak frt 6.80.
A fenti összes 44 tárgy azelőtt 40 forintba került és
most csak frt 6.80 minimális áron kaphatók. — Az
amerikai szabadalmazott ezüst teljesen fehérre, mely
az ezüst-szint 25 évig megtartja, amiért jóállag vállal-
tatik. A legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés

nem szédülésen

alapul, mely szerint ezennel nyilvánosan maga-

mat mindenkin, akinek az áru meg nem felel, az összegét
minden akadály nélkül visszatéríti; és senki sem mulasztja
el ezen kedvező alkalmat, hogy ezen díszgyűrűt meg-
nézze, mely

menyegző és alkalmi

ajándéknál minden jobb háttartás részére kiválóan al-

kalmas. Kapható csupán:

A. HIRSCHBERG'S

Hauptagentur d. vorerlignen amer. Patent-Bilber-

waarenfabriker.

Wien, II., Rembrandtstrasse 19/0 Telefon Nr. 7114.

Szétküldés a vidékre utánvétel vagy az összeg előleges be-

küldésével. Tisztelettel por hozzá 10 krajczár.

Csak a mellékelt végjegyzéssel valódi

(egészszázi érc.)

Kivonat az államérő iratokból.

Küldeményt megkaplam s meg vagyok elé-

ggedve: kérek még egy küldeményt 8 frt 80 krtól.

Köszönet.

Bécs, 1898. szept. 1.

C. Chotak-Gudenus gróf.

A készlet legnagyobb meglepésével kapható: kérek még

egy nagyobb küldeményt. Budapest, II., Fő-utca 7.

Dr. Fekete Alajos, cs. és kir. katonai orvos.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP

Hölgyközönségéhez!

Olyan újdonságról adunk hírt lapunk tisztelt hölgyközönségének, mely kétségtelenül a legszelebb körökben fog általános meglepetést kelteni.

Megjelent

 a legszebb divatujság, a

„Franczia Divatlap“

Az „Országos Hirlap“ Divatlapja.

Szerkeszti: **WOHL JANKA.**

A „Franczia Divatlap“ úgy szerkesztésében, mint kiállításában olyan újítást jelent, mely a divat-irodalom minden eddigi termékét fölülmulja és a hölgyközönségnek minden elképzelhető divatkérdésben olyan tanácsadója, amelyen magyar nyelven eddigelé még nem jelent meg.

A „Franczia Divatlapban“
csak eredeti párisi színes képek jelennek meg.

- A Franczia Divatlap** havonként kétszer, és pedig minden hó 1-én és 15-én jelenik meg.
- A Franczia Divatlap** terjedelme számonként 13 oldal.
- A Franczia Divatlap** minden egyes száma egyaránt kiterjed a női divat minden ágára, a **gyermekdivatra** és a közimunkákra.
- A Franczia Divatlap** nagy és jelesen szerkesztett szépirodalmi és közhasznú rovatot is tartalmaz, valamint minden számban egy folytatólagos regényt közöl, mely **könyvivalakjában** nyomtatva, **évenként két kötetet ad.**
- A Franczia Divatlap** képes divatrésze teljesen Párisban készül.
- A Franczia Divatlap** minden számának külső lapja, továbbá belső 4. és 5. lapja **gyönyörű színyomatu képekkel** lesz díszítve, így tehát minden szám **három oldalon tartalmaz színyomatu képeket.**
- A Franczia Divatlap** minden második számához **ingyen adunk egy életnagyságu kivágott szabásmintát!**
- A Franczia Divatlap** az összes magyar divatlapok közt a **legolcsóbb.**

A „Franczia divatlap“
minden második számához egy életnagyságu kivágott szabásmintát csatolunk.

Előfizetési ára évenként 3 frt 60 kr, félévre 1 frt 80 kr, negyedévre 90 kr.

Kedvezmény az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetőinek!

A Franczia Divatlap előfizetési ára az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetőinek:

Egy évre 3 frt félévre 1 frt 50 kr. negyedévre 75 kr.

Az Országos Hirlap és Franczia Divatlap együttes előfizetési ára:

Egy évre 17 frt fél évre 8 frt 50 kr. negyed évre 4 frt 25 kr. 1 hóra 1 frt 95 kr.

Megrendelhető

az Országos Hirlap kiadóhivatalában Budapest, VIII., József-körút 65.

Azok akik már most beküldik a Franczia Divatlapra az előfizetési díjat, január elsejéig ingyen kapják a megjelenő számokat és előfizetésük január elsejétől számítódik.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

Előrefizetendő készpénzben, levélbélyegeken vagy postautalványon.

VII. kerület, József-körút 65. szám.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ postarestante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Csélszerű az apró hirdetést postautalványon beküldeni s a szöveget az utalvány szelvényére írni: esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenképp könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Bakonyi. Választ soraimra ugyan még nem kaptam, az en kis csunya M-től de mert tegnap felejttem, hogy írok, tehát szavamot akarom betartani. Olvasta-e a tegnapi lapot? Nagyon szépen kérem, feleljen. Folyton az én pár kellemes és boldog óráim jár eszem. Itt már a „bíróknak”? Ugy-e édes csunymám, ha mást nem, de ezt megírja? Választ várom a kiadóba „Fekete” jelige alatt. 6972—1

Zitok 6892—1. Imrétől levele van. 2337—1

Szivem. A jövő héten elutazom és igen bántok, hogy légy oly édes és engedő meg, hogy felmehessek hozzád bucsuzni. Ugy-e meg fogod engedni? Hiszen ugy sem fogsz 2—3 hétig látni, aminek tudom, hogy örülsz, te kis hamis, mi? Válaszolgj minél előbb Titkárnak. 6856—1

Azon hölgy, ki a tintetések alkalmával egy kis kutyuskát vezetett és oly bátrán viselte magát, kerdezte, nem adna-e életjelt magáról, a nagy kutyának? 6960—1

Juliska. Gyerekes csinyem óta, melyet ezerszer megbántam, nem merek közelébe jönni. Megbűnhődtem érte, bocsásson meg. Hisz már vezeklés az is, hogy egy hét óta nem láttam. Igyekezni fogok jóvá tenni hibámat, de itéljen könyörületesen és jó szívével. Itt e helyen remegve várom ítéletét. Amkor. 6962—1

„Sohase bánja meg” levele van a kiadóhivatalban „Pipacs”-al. 6954—1

HÁZASSÁG.

Keresek barátnőm részére, ki egy csinos, háziasan nevelt, róm. kath. vallású örvény és szép butor- és kelegye felett rendelkezik, egy biztos keresettel bíró iparost vagy kereskedőt. Komoly és névvel ellátott levelek „Árva Gizi” jelíggel ellátva e aphoz kértnek. 6756—2

ÁLLAST KERES.

Házgondnoki állást keres egy keleti biztosítékkal bíró hivatalnok. Bővebbet személyesen. Megkereséseket „Ügyes” jelige alatt kérek. 6938—3

Heti- vagy időszaki laphoz szerkesztőül, vagy munkatársul ajánlkozok kitűnő szakember. Esetleg azok expedícióját is elvállalja. Ajánlatok a kiadóba „Heti lap” címen kértnek. 6792—3

Kisasszony, ki már nagyobb irodákban alkalmazva volt, gyorsírás és gépirásban kitűnően jártas, megfelelő állást keres. Hajlandó az állást próbára ingyen is elfoglalni. Címe a kiadóban. 6902—3

ÁLLAST KAPHAT.

Az emberek ezrei panaszkodnak, hogy nincs intelligens egyének jövedelmező foglalkozást találnak. Ajánlkozok itt helyben naponta személyesen VI. Váci-körút 21. II. em. 7. sz. alatt jelentkezhetnek, vidékről pedig irásbelileg a legközelebbi helységről is „Munka” jelige alatt szintén a fenti címen. 7027—4

Jó megjelenésű hölgyek igen szép keresetre tehetnek szert egy nagyszabású irodalmi műre való előfizetők gyűjtése által. Ajánlatok „X. J. 100” alatt e lap kiadóhivatala útján küldendők be. 6950—4

OKTATÁS.

Zongora-órák adására ajánlkozok ugy házban mint házban kívül, a bécsi-konzervatóriumot kitűnő sikerrel végzett zongoratanárnő. Elsőrandú referenciák. — Címe a kiadóhivatalban. 6822—5

Correpetitornak ajánlkozok gymnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Cím a kiadóhivatalban. 6416—5

Joghallgató bármily otthon végezhető munkát elfogad igen olcsó áron. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kér „Megbízható” címen. 6606—5

ELADÁS.

Szepességi kárpát fenyőborovicska, valódi, legfinomabb minőségű, kis üstökben égetett, régi, 5 kiló palackban 3 frt 75 kr. bérmentve; utányét. **Ganovszky Gusztáv,** fenyőborovicska-gőzfűződe-társaság Szepes-Szombat (Szepesmegye). 6981—8

Egy régi fa és szentély, a belvárosban eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6918—8

Butor jó, szolid kivitelben előnyös **rozettfizetésre** **Náthán Ignác** kárpitos- és asztalosbutor egyed. Ióráktárában VII. Erzsébet-körút 23. sz. Árjegyzékek vidékre ingyen és bérmentve. 7018—8

Gyógyszertár, évi 4—5000 frt forgalommal, halál-izás miatt igen olcsó áron eladó. Venni szándékozók küldjék címeiket „Gyógyszertár” jelige alatt a kiadóhivatalba. 6872—8

Kerékpár, jó karban, 40 forintért sűrűsén eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2365—8

Vegyészeti tisztító intézet a Belvárosban, melynek kitűnő forgalma van, halálozás miatt igen olcsón átad. Leveleket a kiadóhivatal közvetít „IV” jelige alatt. 6902—8

Vidéki városban egy igen jól menő fűszer-üzlet kedvező feltételekkel eladó. Leveleket kérek a kiadóhivatalba lehetőleg minél előbb „Kassa” jelige alatt. 6900—8

Bérbáz 3 emeletes eladó. A ház a Váci-körúton van egy kitűnő forgalmú kávéházzal. 10.000 forint jövedelmez. Venni szándékozók küldjék be leveleiket a kiadóhivatalba „Bérbáz” jelige alatt. 6898—8

VÉTEL.

Megvételre kerestetik egy 200—300 holdas birtok lehetőleg Budapest közelében. Részletes ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „Birtokos” címen. 6904—9

Házi verki olcsó áron kerestetik megvételre. Cím a kiadóban. 6704—9

Kétkerekű kézikocsi, használt, olcsó áron kerestetik megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 6708—9

KIADÓ SZOBÁK.

Utcái butorozott szoba, kétablakos, a dohány-utczában, második emeleten, előszobával, lépcsőházzal különbejárattal, olcsón kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6920—10

Kerepesi-úton egy kényelmes 2-ablakos utcái szoba kiadó, teljes ellátással együtt havi 45 forintért. Cím a kiadóhivatalban. 6144—10

Elegánsan butorozott 2 ablakos utcái szoba fürdőszoba s esetleg zongorahasználattal a Dávid-utczában kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6830—10

SZOBA KERESTETIK.

Csinosan berendezett udvari szobát keres az Üllői-ut közepén egy orvostanhallgató. Leveleket „Egyszerű” jelige alatt kér a kiadóhivatal. 6864—12

Keresek egy butorozott szobát a Teréz-körút vagy Gyár-utca közelében. Megkeresések ár megjelölésével „Mérnök” jelige alatt a kiadóba kértnek. 6678—12

KIADÓ LAKÁSOK.

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadasz-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utcára nyíló nagy pince is kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6164—13

HITEL—PÉNZ.

Sürgősen kerestetik 200 frt kölcsön egy jóállású hivatalnoknak. Levelet a kiadóba kérek „Pontos” jelige alatt. 6784—14

KÖNYVEK.

Jó francia regényeket szeretnék venni könyvtárma berendezéséhez. Ajánlatokat a cím és az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Könyvtár” jelige alatt. 6262—15

Jókai összes művei kerestetnek olcsó áron megvételre Leveleket a kiadóhivatal közvetít „Jókai” címen. 6612—15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyetli helyiségnek, vivóteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3662—17

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4706—17

Kiadó üzlethelyiség. Belváros, élénk forgalmu helyén olcsó házberél. Cím a kiadóhivatalban. 2345—17

Fényképészeti üzlet, a Belvárosban, mely kitűnően megy, szabad kézből átad. Szíves ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Fényképészet” cím alatt. 6782—17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 kr-ért Réthy-féle Pemefü-cukorkát. 1587—18

Egy tisztességes család hajlandó (2 évestől kezdve) fiu- vagy leánygyermekét teljes ellátásra csekély fizetésért elfogadni. — Cím e lap kiadóhivatalában. 6734—18

Jó ebédkosztot kaphat 1—2 ur intelligens családnál az Rótvös-utczában. Cím a kiadóban. 6766—18

ÉN Csillag Anna,

k nek 185 cm. hosszú óriási Loreley-haja saját találmányu kenőcsöm 14 havi használatától nőtt meg. Ezt a kenőcsöt a legelőkelőbb orvosok mint egyetlen szert ajánlják hajkihullás ellen, a hajnövekedés elősegítésére és a hajbőr-erősítésére, uraknál elősegíti a szép-erős szakállnövekedést és már rövid használat után egy haj, valamint a szakáll természetesen fényt és tömörséget kap és megőrvi ezeket a korai őszüléstől a legmagasabb korig.

Tégelye 1 frt, 2 frt, 3 frt és 5 forint.

Postai szójellküldés naponként a pénz előzetes megküldése, vagy postautánvétellel a világ minden tájékára a gyárból:

CSILLAG ANNA
Wien, I., Seilergasse 7.